

TUDOR POPESCU

*Casa
nebunului*

comedie
în două părți

Personajele

ZINA
TUDOR
OCTAV
GELU
RINA
VISTRIAN

PARTEA I

O încăpere foarte mare, mansardată, cu mobilă veche, desprecheată ca stil, și cu obiecte ciudate.

Un pat mare, un scrin, tavan cu traverse solide de lemn. Pe un perete, agățată, o chitară.

Pe măsură ce lumina crește, descoperim obiectele: o armură medievală, o oglindă ondulată, deformantă, în care cel ce se privește se vede disproportionat, un schelet de om, un craniu ciobit pe masă. Săbii, un trepied cu statueta din care poate țigăni flacără, cind te așezi în fața lui, o colivie cu șoareci. Multe le vom descoperi în momentul în care vor „juca“ în scenă.

O ușă în dreapta, care se vede bine, peretele făcînd un unghi oarecare cu linia rampei.

O altă ușă dă spre bucatărie. O fereastră, cu gratii.
Noapte.

Din stradă, becul unui stilp își trimite lumina în interior. La lumina nesigură apare o față frumoasă, îmbrăcată în alb, cu coroaniță de flori pe cap: Zina copilăriei. Ea va cînta, cu oarecare exuberanță, acompaniindu-se la chitară, sau fiind acompaniată din afara scenei.

Copilul dădu primul țipăt,
Copilul dădu primul țipăt,
El sosi ca o bucurie,
El sosi ca o bucurie.

Copilul dădu primul țipăt,
El sosi ca o speranță,
El sosi ca o speranță.

Copilul dădu primul țipăt,
El sosi ca o floare,
El sosi ca o floare.

Copilul dădu primul țipăt,
El era acum speranță,
El era acum o floare,
El era acum speranță,
El era acum o floare.
O floare de bucurie,
O floare de bucurie...

(Zina iese. Urmează câteva momente de de liniște, apoi, în cameră se aude un bărbat sforăind. Peste puțin timp, ușa — care este întredeschisă — se deschide încet și în cadrul ei apar siluetele a doi bărbați, cu fețele acoperite cu batiste, pentru a nu fi recunoscuți. Un sforăit puternic îi sperie.)

OCTAV (șoptit) : E chiar așa cum ne-a descris țișul.

GELU : Acolo trebuie să fie ! În scrinul ăla. (Un nou sforăit al celui care doarme.) Plasează-te lângă el. Dacă se trezește, ține-l la respect.

OCTAV : Ține-l tu la respect, și coto-băi eu. Nu-ți fie teamă ! Are peste șaptezeci de ani, și...

GELU : Sforăie ca unul de treizeci.

OCTAV : Ți-e frică ?

GELU : Ție, nu ?

OCTAV : Hai să terminăm mai repede !

(Au ajuns lângă scrin, caută în el. Ușa deschisă, probabil antrenată de curent, se trănțește cu zgomot.)

TUDOR (sare din somn) : Cine-i ? Cine-i ? (Se ridică.) A trântit cineva ușa ? (Zărește cele două siluete.) Ați sosit ? Sinteți cei pe care-i aștept, nu-i așa ? Fiți bineveniți ! Noaptea, vă așteptam, noaptea, ați sosit ! Sint nerăbdător să văd cum arătați. Să aprind lumina !

OCTAV (poruncitor) : N-aprinde !

TUDOR : Aha ! Problema energiei ! Atunci, să nu pierdem timpul. Sint la dispoziția voastră ! (Cei doi nu se mișcă.) Nu cumva sinteți timizi ? În viață au cîștig de cauză numai cei care știu să deschidă ușa lovind-o cu piciorul. Mi-a plăcut cum ați trîntit-o, deși nu mai știu cum o să ieșiți. Yala se-nchide pe-afară și eu am trimis, din greșeală, cheia la curățătorie,

odată cu haina. (Ride.) O să primesc înapoi o cheie spălată și apretată !

(Cei doi se bulucesc spre ușă, constată că sint prinși în interior.)

OCTAV : Nu ai cheia casei în care locuiești ?

TUDOR : Am lăsat ușa întredeschisă ! Vă așteptam și m-am gîndit că ușa întredeschisă vă ușurează intrarea.

OCTAV (amenințător) : Scoate cheia ! Doar nu vrei să te cred ! Vezi, că sintem doi și...

TUDOR : Umblați și voi ca milițienii, cite doi, să vă faceți curaj ? Cu întunericul ăsta, nu-i de mirare. Hai, da-ți-i drumul ! Eu nu prea știu ce am de făcut, deși am murit pînă acum de douăzeci și șapte de ori ! Moartea cu cuțitul îmi place mai mult ca toate celelalte. Lama lucește o fracțiune de secundă și se repede în inima mea. (Joacă scena morții prin înjunghiere.) Eu scot un sunet grav, aproape un horcăit, mă aplec, fac doi-trei pași împleticiți și cad, răsufînd adînc, ca într-o mare eliberare ! E, ce ziceți ? Aveți un cuțit la voi, nu-i așa ?

OCTAV (glas nestîgur) : Nu.

TUDOR : Este unul mare, făcut dintr-o baionetă, pe masă. Folosește-l cu toată încrederea ! (Lui Gelu.) Ia și tu unul, mai mic. Dacă tot ai venit, să nu zici că ai făcut drumul degeaba ! Dacă preferați, mă întorc cu spatele ! (Se întoarce.) E mai bine ?

OCTAV : E nebun !

GELU : Nebun de-a binelea.

OCTAV : Cum scăpăm de-aici ?

GELU : Și statueta ?

OCTAV : De statueta îți mai arde ?

GELU : Să-l amenințăm !

OCTAV : Cu ce să mai sperii un om care te roagă să-l omori ? Sintem la dispoziția unui nebun.

TUDOR : Ce faceți ? Aveți nevoie de lumină ?

OCTAV : Nu !

TUDOR : Poate nu vedeți unde să loviți. (Aprinde o lumină slabă, într-un lampadar.) Dați-vă alea jos de pe față ! (Cei doi execută prompt ordinul. Răstît.) Luați cuțitele ! (Iau de pe masă două cuțite. Tudor își oferă pieptul.) Loviți ! (În clipa în care Tudor țipă „loviți”, cei doi scapă cuțitele din mîni. Furios, indignat.) Intotdeauna am de-a face cu tinerei lipsiți de experiență ! Incepători ! (Acum, la aprinderea luminii, se vede, atîrnată din tavan, o funie destul de solidă, cu un laț la capăt, pentru spînzurat. Octav și Gelu au rămas cu ochii holbați la această spînzurătoare improvizată. Tudor le prinde privirea.) Vă ulțați la funie ? (Se sute în picioare în pat și

se prinde de funie.) Ieri am instalat-o. Mă plictiseam să tot aștept. Mi-am zis: dacă nu vine și nu vine, trebuie să fac singur treaba asta! Nu e plăcut, dar n-am încotro! Sînt o fire nerăbdătoare. Vreau să mor în clipa în care am eu poftă! Că doar nu cer meartea la cooperativa „Prestarea la domiciliu”. Faci cererea azi și sosesc peste un an! Ei, ce facem?

OCTAV: Plecăm!

TUDOR (*subit furios*): Plecați?! Și eu cum rămîn?

OCTAV: Ca mai înainte.

TUDOR: Asta, nu! Sînt hotărît să mor! Chiar în noaptea asta! Libertatea de a muri cînd vrei trebuie să fie respectată. Vreau să mor în clipa asta! (*Poruncește.*) Ridicați cușitele! (*Cei doi ridică de jos cușitele, dar ordinul e altul, și pe ton schimbă.*) Spăla-ți-le! Pe jos e murdar! Vine și ciinele vecinului! De cîteva ori și-a făcut nevoile!

OCTAV (*arată cușitele*): Unde să le spăl?

TUDOR (*ii arată*): La bucătărie. Să fie curate. Un om îngălat într-o treabă, e îngălat în toate. Degeaba se transmite la radio sfatul medicului, că nimeni nu-l ascultă. Numărul obezilor este în creștere, deși, la sfatul medicului, din trei emisiuni, una se ocupă de grași. Mîncăm prea mult!

(*Octav revine cu cușitele spălate.*)

OCTAV: Le-am spălat.

TUDOR: Bine?

OCTAV: Foarte bine.

TUDOR: Ce zici de bucătărie?

OCTAV: Foarte frumoasă! Totul, în faianță.

TUDOR: Era camera în care se fierbeau seringile.

OCTAV: Ce-a fost în casa asta?

TUDOR: O casă de sănătate pentru... (*Arată la cap.*) Pentru nebuni. (*Ride.*) Poate crezi că sînt nebun?

OCTAV (*repede*): Nu.

TUDOR: Ba sînt! Am locuit în camera asta și cînd era salon, cu zece paturi. Dacă s-a mutat sanatoriul, clădirea a fost transformată în locuințe. Pentru că n-aveam casă, mi-au repartizat camera în care eram obișnuit.

OCTAV: Mare, spațioasă.

TUDOR: Sînt mulțumit! Gata! Mă întorc cu spatele și procedați după ordinele mele!

OCTAV: Vrem să plecăm!

TUDOR: Cum? Sîntem toți trei încuiați înăuntru. S-a întîmplat de mai multe ori. Tot așa, venea cite unul... răminea incuiat cu mine, pînă cînd pieria. (*Cei doi sînt îngroziți.*) Pe cei

care nu pieriau din proprie inițiativă, îi mai ajutam eu. (*Pas spre cei doi.*) Dacă ai intrat, îi spuneam, ți-ai asumat toate riscurile. Ori de cite ori faci ceva în viață, trebuie să te gîndești bine la consecințe. Să nu te lași furat de primul gînd, cel mai avantajos! Și, hașt! terminam cu el!

(*Octav dă un țipăt și arată îngrozit scheletul care a ridicat mina spre ei și mișcă maxilarul, ca și cînd ar vorbi. Gelu vede și țipă la rîndul lui.*)

OCTAV: Se mișcă!

TUDOR (*calm, liniștindu-i printr-un gest*): De cite ori i se pare că amințesc de el, dă semne de supărare. E unul dintre cei pe care... (*Arată că i-a înjunghiat.*) A murit liniștit, da' pe urmă i s-a năzărit să nu mai stea cuminte. Era bine proporționat și de aceea l-am dezgropat. Știi ce cap frumos avea? (*Il privește pe Octav, care se retrace îngrozit.*) Tot așa, ca al tău. Ți-e frică?

OCTAV: Oarecum. (*Privind scheletul.*) De ce mișcă?

TUDOR: Obiceiuri proaste! (*Scheletului.*) Potolește-te! Sperii băieții! (*Gelu tremură.*) De ce tremuri?

GELU: Mi-e cald.

TUDOR: Aha! De cald! Cred și eu, pe zăpușeala asta. Nu e cazul să vă fie frică. Acum nu mai... (*Arată că nu mai înjunghie.*) Acum sînt hotărît să mor! Vă dau o mină de ajutor. (*Sare iar în pat, ajunge cu capul în dreptul lașului.*) O să mă spînzur. (*Ride.*) Ce comic o să fie! Rămîneți incuiați cu mine, o să vină în cele din urmă cineva, o să vă găsească aici și o să vă laudați că voi ați făcut-o.

OCTAV: N-o să ne laudăm.

TUDOR (*ritos*): O să vă laudați! Pe munca și curajul meu! Și toți vor crede. Incuiați împreună cu mortul!... Cine să se mai îndoiască?

(*Cuprinși de groază, Gelu și Octav se reped în ușă, deschid fereastra, dau de gratii solide. Gelu se duce în bucătărie și revine dezamăgit.*)

GELU (*lui Octav*): Imposibil! Gratii, peste tot!

TUDOR: V-am spus că aici a fost ospiciu! Casă de nebuni fără gratii la ferestre? Aveți toate șansele să ajungeți celebri pe seama mea. Bine, sînt de acord! Vă dau această șansă! Și nu aștept cea mai mică recunoștință.

(*Își vîră capul în lașul spînzurătorii și își dă drumul de pe pat. Gelu și Octav se reped și-l susțin.*)

OCTAV : Stai !
TUDOR : Dați-mi drumul !
OCTAV : Nu vrem să te spînzuri !
GELU : Te... rugăm ! Nu te spînzura !
TUDOR : Sint absolut hotărît ! Dați-mi drumul !

(Cei doi îl țin, din ce în ce mai greu, în cîrcă.)

OCTAV : Nu vrem să se creadă că te-am omorît noi. Ușa — încuiată, mortul — agățat de tavan ! Pușcăria ne mănîncă ! Te implor, coboară !

GELU : Îți îndeplinim orice dorință. Vrei să ne vezi în pușcărie ? Exprimă-ți o dorință, și noi...

TUDOR : Păi, asta-i dorința ! Să mor. Alta n-am acum. Dați-mi drumul !

OCTAV : Se stringe lațul !

GELU : Ridică, Octav !

TUDOR : Respectați-mi această dorință.

OCTAV : Oricare, în afară de asta !

TUDOR : Aveți o altă propunere ?

OCTAV : Avem propuneri, da' nu mai avem putere să te ținem. Îmi tremură picioarele.

GELU *(disperat)* : Te scap !

(Tudor nu se mai mișcă. Cei doi rămîn și ei împietriți de groază. După un timp, Octav ridică încet privirea și-l vede pe Tudor cu lațul strîns în jurul gîtului. Pare mort.)

OCTAV *(șoptit)* : A murit !

GELU *(îțipă)* : Nu ! Nu vreau ! Nu-i dau drumul !

OCTAV : Cît îl ținem ? Pînă miine ?

GELU *(desperat)* : Se răcește în brațele noastre ! Mi-e frică !

OCTAV *(spre Tudor)* : Hei ! Ești mort ? Spune ceva !

GELU : E mort ! *(Îțipat.)* Am un mort în brațe !

OCTAV *(urlă)* : Ești mort ? Ești mort ?

TUDOR : Dacă vezi că-s mort, de ce mai aștepti răspuns ?

OCTAV : Îți bați joc de noi ?

TUDOR : Sint unele întrebări de prisos, care mă plictisesc îngrozitor. „Ești mort ?” Vedeai că-s mort !

OCTAV : Cît o să te mai ținem în cîrcă ?

TUDOR : Nu v-am chemat eu ! Voi ați venit.

GELU : Vrei să ne-ngrozești ?

TUDOR : Dimpotrivă, să vă încurajez. Dați-mi drumul, și lațul se strînge în jurul gîtului. Hai, ce naiba ! E atît de simplu. Nu vreți ?

OCTAV : Nici mort.

TUDOR : Tu, mort ? ! Eu, mort. Bine, vād că așa nu merge. Cobor. Nu vreau să vă extenuați fără nici un rezultat. Dacă dădeam ortu' popil, era altceva. Știați de ce-ați muncit. *(Coboară, îi privește cît sint de obosiți.)* De ce sin-teți așa dărfimați ?

OCTAV *(așezîndu-se și răsufîind)* : Mai întreb ?

GELU : Deschide ușa, să plecăm, și îți spun eu cum să-ți faci de petrecanie, dacă îți neapărat.

TUDOR : Dacă aș putea, v-aș lăsa să plecați și mi-aș face singur seama. *(Ride.)* Cînd ar veni procurorul, ar găsi peste tot amprentele voastre ! *(Face mare haz.)* Ce-o să vă caute ! Vă dați seama ce-o să mai răscrolească orașul, să dea de voi ? *(Linîștindu-l.)* Uneori, nu găsesc, și clasează dosarul. *(Cei doi au rămas cu vorbele-n gît.)* Dar mă incită gîndul că o să vă caute. *(Ferm.)* Mă sinucid !

(Gelu și Octav își scot batistele și încep să ștergă amprentele de pe cuțite, masă, ușă, toate obiectele pe care le-au atîns, Tudor îi privește ironic.)

OCTAV : Sper că n-a rămas nici o amprentă.

TUDOR : Dar mirosul ?

OCTAV : Ce miros ?

TUDOR : Cîinii poliști ! Uite-așa vă iau urma. Am citit că un ciine polițist a descoperit un hoț într-o localitate la trei sute de kilometri. *(Cei doi o șfleclesc din nou.)* Trei sute de kilometri ! De unde veniți ?

OCTAV : București !

TUDOR : București—Constanța, două sute șazeci și cinci de kilometri.

OCTAV *(sare)* : Piper ! Ai piper ?

TUDOR : În bucătărie. *(Octav aleargă să aducă.)* În dulap, pe raftul de jos.

OCTAV *(din bucătărie.)* Boia de ardei !

TUDOR : Cred că-i bună și boiaua. Deși, piperul e clasic ! Caută bine, trebuie să fie și piper ! *(Octav revine cu două sticlufe : cu piper, și cu boia. Îi dă una lui Gelu și încep să presare pe jos, ca și cînd ar face-o pe mincare. Scena îl amuză pe Tudor. Indrumîndu-i.)* Și pe-aici !! Așa ! Și în colțul ăsta ! Mai mult ! *(Întinde un picior.)* Și pe mine !

OCTAV : De ce ?

TUDOR : Nu m-ați prins în brațe ? *(Întinde picioarele, și cei doi le presară, de parcă ar vrea să le mînince. Cad extenuați pe pat. Urlă.)* Nu ! *(Sar în picioare.)* Acum miroase patul ! *(Octav presară piper pe pat.)* Nu vă mai așezați, nu vă mai mișcați ! Lăsați urme olfactive. Așa să rămîneți ! *(Tudor presară piper în locurile pe unde au călcat, apoi pe tălpile pantofilor lor.)* Acum, tălpile nu mai lasă miros !

OCTAV : Cît stăm așa ?

TUDOR : Miine-dimineață aștept un prieten. O să deschidă ușa pe-afară, și plecați. *(Reproș.)* Deși m-ați dezamăgit. Rău !

OCTAV *(pierit)* : N-am vrut !

TUDOR : N-rați vrut ! M-ați făcut să cred că sinteți tipii pe care-i aștept de-a-tita timp ! Și doctorii îmi spuneau : „Așteaptă ! Așteaptă ! Trebuie să vină ! Stai calm și așteaptă cu răbdare ! N-are rost să te sinucizi. Vor veni doi, într-o noapte, și-ți vor face ei de petrecanie !” Am așteptat degeaba. Vreau să mor și nu reușesc să găsesc un om de ispravă. Caut un ucigaș bine pregătit, care să facă ușor treaba asta. (*Luminat de-un gând.*) Știi ce am de făcut ! (*Cei doi au rămas în poziții caraghioase, nemișcați, ca să nu lase noi urme.*) Am găsit o rezolvare ! Întotdeauna, gîndul cel mai bun întîrzie. (*Hotărit.*) Vă omor eu pe voi ! O să mă prindă, o să mă condamne la moarte și... mi-am ajuns scopul. De data asta, n-o să mă mai feresc, n-o să mă mai șterg urmele, ca altă dată ! Unde-i cuțitul ? (*În clipa în care se îndreaptă spre masă, Gelu și Octav sar asupra lui. Are loc o luptă pe viață și pe moarte, pînă cînd cei doi tineri reușesc să-l lege, cu funia pregătită pentru spinzurătoare, de spătarul unui scaun. Cad și ei, extenuați.*) Nu mai înțeleg nimic. Ce mama dracului e cu voi ? Să vă omor, nu vreți ; să mă omoriți, nu vreți ! Ce urmăriți ? Nu mai știe omul ce să creadă. Hei, nu răspundeți ? (*Cei doi zac extenuați.*) Ce vreți de la mine ? Ce vreți ?

OCTAV : Statueta de fildeș cu ochii de briliante.

TUDOR (*urlă, se zbate*) : Nu ! Nicio-dată ! Am omorît zece indivizi pînă acum, ca s-o păstrez ! Termin și cu voi !

OCTAV : Vrem statueta.

(*Rămîn toți într-un „stop cadru” cinematic și apare Zîna, în rochie portocalie. Ea va cînta, fără ca ceilalți s-o audă.*)

ZÎNA :

Copilul a-ntîlnit uritul,
L-a întîlnit în prag de casă,
L-a întîlnit la colț de stradă,
L-a întîlnit în bancă-n clasă,
Și s-a trezit privit cu silă,
De-urît cu inima meschină.

Copilul a-ntîlnit minciuna,
A întîlnit-o pretutindena,
Și s-a-ntrebat uimit copilul,
De ce atît de mult minciuna
Se plimbă mîndră printre oameni ?
De ce atît de mult minciuna
Se plimbă mîndră printre oameni ?

Și floarea-și pierde o petală,
Și floarea-și pierde o petală,

Și floarea nu mai este floare,
E-o floare fără o petală,
E-o floare fără o petală.

(*Vorbeste.*) Și ce-a aflat copilul ? Că, într-o lume a egalității, el nu este asemenea unui alt copil. Că cei în vîrstă, din motive pe care nu le știa, nu sînt la fel de buni ca toți copiii. Că în lume oamenii tremură în fața oamenilor. Că există mulți oameni care vor, și vor, și vor, și reușesc să aibă, să aibă, să aibă, deși jură că nu le trebuie, nu le trebuie, nu le trebuie !

(*Se retrage și acțiunea continuă ca și cînd nu s-ar fi întîmplat nimic.*)

TUDOR : De la cine ați aflat de statueta ?

OCTAV : Treaba noastră ! Unde e ?

TUDOR : Ce să faceți cu ea ? Tot nu puteți pleca. O să vină nepoata mea și o să dea alarma. Vine la miezul nopții.

GELU : La miezul nopții ?

TUDOR : În fiecare noapte, cînd luna ajunge în dreptul ferestrei, punem statueta la geam și privim reflexele luminii în briliantele ochilor ! Dați-mi drumul !

OCTAV : Nu te-am fi legat, dar ai devenit agresiv.

TUDOR : Eu ? Voi îmi violați locuința, și eu sînt agresiv ? !

OCTAV : Ai încercat să ne omori.

TUDOR : Represalii la faptul că ați refuzat să-mi faceți același lucru. Omorîți-mă voi, și e-n regulă, nu vă mai pricinuiesc nici un rău. Mi-e mai ușor să mor, decît să vă dau statueta de fildeș.

OCTAV : Dar n-avem chef de orimă !

TUDOR : Vă mulțumiți cu un furt ? Cine v-a vîndut pontul ?

OCTAV : Un tip, pe malul mării.

TUDOR : Cu lulea și șapcă marină-rească ?

OCTAV : Și maiou în dungii.

TUDOR (*ride comic*) : De cînd vrea el să pună mîna pe statueta... Ce v-a spus ?

OCTAV : „Vedeți casa aia ? E «Casa nebunului !» Un bătrîn neputincios. La el găsiți ceea ce vă trebuie, o statueta de fildeș, de mare valoare. Dacă puneți mîna pe ea... alta va fi viața voastră. Numai acolo, în «Casa nebunului», mai puteți găsi astăzi o statueta atît de frumoasă...”.

TUDOR : Are zece crime la activul lui !

(*Cei doi se infloară.*)

GELU : Zece ? !

TUDOR : Cu voi, douăsprezece.
 GELU : Ce are cu noi ?
 TUDOR : Voi vă duceți cu statueta, s-o plaseze el. O primește, scoate cuțitul, pac ! pac ! termină cu amîndoi, vă dă un brînci în apă și, la revedere ! O vinde și se umple de bani. Aveți nevoie de bani ?
 GELU : Da.
 TUDOR : Ați mai făcut de-astea ?
 GELU : De mai mică amploare.
 TUDOR : Ați jefuit ?
 GELU (*neplăcut impresionat de termen*) : Am furat.
 TUDOR (*insistă*) : Ați jefuit ?
 GELU (*răstit*) : Am furat.
 TUDOR : Nu-ți place termenul. Ați jefuit. N-aveți bani.
 GELU : N-avem.
 TUDOR : Poate vreți mai mult decît vi se cuvine.
 GELU : Alții au mai mult decît li se cuvine. Mult mai mult decît li se cuvine.
 TUDOR : Vrei să faci dreptate ?
 GELU : După merit. Societatea dă fiecăruia după strădania și rezultatele muncii lui.
 OCTAV (*intervine iritat*) : Intotdeauna mi s-a spus așa. La școală am învățat tot așa. În viață e altfel. Nu au mai mult cei care merită mai mult.
 TUDOR : Vrei să-ți faci singur dreptate ?
 OCTAV : Au mai mult decît li se cuvine tocmai cei care vorbesc în numele celor care n-au cît li se cuvine. (*Răstit.*) Și sfidează. Și cred că li se cuvine. Nu este drept să fiu sfidat ! Umilit !
 TUDOR : Vrei să-ți faci singur dreptate ?
 OCTAV (*nervos*) : Repeți întrebarea asta ! Vreau să-mi fac singur dreptate ! Da. Vreau să-mi fac singur dreptate ! De ce tot repeți întrebarea asta ? Am furat !
 TUDOR : Mi se pare că n-o faceți din lene. Sint unii care vor să aibă fără să muncească. Trîntori ! Umplu pușcăriile !
 GELU : Unde vrei s-ajungi ? (*Lui Octav.*) Trage de timp. Așteaptă pe cineva.
 TUDOR : O să vină nepoata mea. V-am spus.
 GELU : Minți ! Ai cheia ! (*Se repede la el.*) Să știi că nu mă joc !
 OCTAV : Gelu !
 GELU : Prea ne-am lăsat duși de nas. Ne-a luat prea repede.
 TUDOR : Vrei să mă omori ?
 GELU : Nu ! Asta vrei tu ! Da' pot să-ți succed puțin mîna la spate ! Durerea o să te facă mai înțelegător.
 TUDOR : Mă schingiuești ?

GELU : Dacă mă scoti din sărite ! (*Amenințător, pune mîna pe Tudor.*) Spune unde-i cheia, sau...
 OCTAV (*îl oprește*) : Gelu ! Gelu !
 TUDOR (*revoltat*) : Nu ți-e rușine ?
 GELU (*lui Octav*) : Îl avem în mînă. Durerea-i face rezonabili și pe nebuni.
 TUDOR (*furios*) : Numai o bestie poate schingiui un om ! E mai mult decît o crimă ! Cînd schingiuești, omori puțin cite puțin.
 GELU : N-am de gînd să te omor.
 TUDOR : Un om schingiuit, rămîne pe jumătate mort, toată viața. Tot ce va face de-atunci încolo, va fi însemnat de tortura îndurată. Va trăi înfricoșat sau apăsător de ură.
 GELU : Lasă prostiile ! Vreau cheia.
 TUDOR : Numai cine n-a gîndit niciodată ce este un om, poate lovi un om. Doar un suflet primitiv nu înțelege ce crimă lentă comite. (*Țipă la Gelu.*) Omoară-mă ! Asta e dorința mea ! Nu încerca să-mi provoci durere. (*Trist.*) Nu te-a învățat nimeni ce reprezintă un om. N-ai crescut în cultul respectului pentru el. Ți se pare o mașinărie care funcționează pentru că-și primește de trei ori pe zi carburantul.
 GELU : Ce e altceva ?
 TUDOR (*însăimîntat*) : O, Doamne, ce prăpastie ! Ce e pentru tine un om ?
 GELU (*glumind*) : Vreo nouăzeci la sută apă, un kilogram calciu, o sută de grame magneziu, ceva sare și alte multe ingrediente, printre care : fier, nichel, cobalt, poate chiar și sulf, deși nu este urît mirositor. Totul se întreține prin procesul de asimilație și dez-asimilație.
 TUDOR (*trist*) : Da. Poți schinglui un om. Numai dacă definești astfel un om, îl poți schingui. (*Țipă.*) Pofitim ! Torturează-mă ! Hai ! N-ai curaj ?
 GELU : Recunoști că ai omorît ?
 TUDOR : Eu nu trăiesc plăcerea suferinței altuia. Bestia găsește în suferință plăcere. Eu omor deodată, pedepsindu-i pe cei vinovați. Pe cei care vin să-mi facă un rău. Intră în casa mea și vor să-mi fure statueta pe care o păstrez ca pe un bun al sufletului meu.
 (*Gelu țipă îngrozit și sare într-o parte : pe jos se scurge o diră destul de mare de singe.*)
 GELU : Octav !
 OCTAV (*vede ce-i arată*) : Singe ! De unde se scurge singele ăsta ?
 GELU (*îngrozit, ca și Octav*) : Singe curat !
 TUDOR : Vă e frică ! Toți schingiuitorii tremură și se milogesc dacă-și julesc

un pic degetul ! Da ! E singe ! De la cel pe care l-am omorît ieri ! (*Calm, explicativ.*) A fost unul aici. Tot după statueta. Bine-nțeles că i-am făcut de petrecanie... Probabil că a alunecat, a căzut și se scurge singele din el pe sub ușă ! Duceți-vă și-l ridicăți !
GELU : Nu !
OCTAV : Nu vreau să văd !

(*Gelu se repede la Tudor și-l lovește.*)

GELU : Dă-ne cheia ! Cheia ! Nu știu ce-ți fac ! Armeanule ! Mi-a spus că te cheamă Agop !

TUDOR : Agop !

GELU : Dă-mi cheile, armeanule !

TUDOR : Dacă sînt armean, mă schingiuești mai ușor ?

GELU : Ești armean ?

TUDOR : Dacă sînt armean, ești mai puțin vinovat ? Mă lovești mai ușor, dacă sînt armean ? De ce mă lovești mai ușor, dacă sînt armean ?

GELU : N-am chef să-ți răspund.

TUDOR : Dacă lovești un armean, nu lovești un om ? Nu lovești un om ?

GELU (*arătînd singele*) : Tu n-ai omorît ?

TUDOR : Nu pentru că era armean, sau congolez, sau brazilian. A intrat la mine ca hoț. Am omorît hoțul. Asta veți păți și voi, peste puțin timp, cînd veți ieși de-aici cu statueta. Dacă v-aș da-o. Vă așteaptă afară, să vă termine ! V-ați înhăitat cu el !

OCTAV : Ieșim fără statueta.

TUDOR (*ride*) : Vă crede ? O să creadă că vreți să-i trageți clapa. S-o păstrați pentru voi. V-am spus că a mai trimis cîțiva. Doi mi-au scăpat. I-a ras el. Îi întrebă mereu : „Unde ați ascuns statueta ?” Și ce chinuri ! E specialist în torturi. Are așchii speciale, de bambus, lustruite, pe care le viră pe sub unghii. A fost marinar, le-a adus din Extremul Orient.

(*Octav privește pe fereastră.*)

OCTAV : Uite-l ! Ne pîndește !

GELU (*privește*) : Ne caută ! Am întîrziat.

TUDOR : Banditul ! Dacă dă buzna aici, o să-i ținem piept !

OCTAV : Îndrăznește să intre ?

TUDOR : E în stare de orice. Stingeți lumina !

GELU (*stinge lumina*) : Ce face ?

OCTAV (*la fereastră*) : Se îndreaptă spre intrare.

GELU (*cu glas tremurat*) : Să baricadăm ușa ! (*Împinge masa.*) Ajută-mă !

OCTAV (*urmărește, la fereastră*) : Privește în sus, spre noi !

GELU (*lui Tudor*) : Ce crezi că intenționează ?

TUDOR : O să dea buzna. De-afară, ușa se deschide ușor. Sîntem în mîna lui ! Cum l-ați cunoscut ? Cum de-ați ajuns să-l ascultați ?

OCTAV : Ne-a urmărit. Umblam... umblam... să „găsim” ceva pe plajă...

TUDOR (*sec*) : Adică, să furați ?

OCTAV (*ezită în fața cuvintului*) : Să... să ne însușim ceva ușor de vîndut și să facem rost de bani. Nu mîncasem de două zile !

TUDOR : Așa flămînzi sînteți ?

GELU : Cred că ne-a urmărit cu binoclu, de la distanță, cînd am... cînd am luat de la cineva o sacoșă. (*Por-nit.*) De la un tip obraznic ! Vorbea tare despre tot ce are. Se lăuda, deși știa că e necinstit.

OCTAV : S-a împrietinit cu noi, ne-a vorbit de statueta, ne-a desenat casa, camera, locul unde crede că o ții ascunsă.

TUDOR : Știe, banditul ! Ați pățit-o ! V-ați dat pe mîna oricui. Singur să gîndești ce e bine și ce e rău ! Ce face ?

OCTAV (*ingrozit*) : Intră !

TUDOR : Dacă vreți să vă dau o mîină de ajutor, trebuie să mă dezlegați. (*Cei doi ezită.*) Nu e ușor să vă hotărîți. Pericol înăuntru, pericol afară. Promit că nu vă fac nimic. Pînă scăpăm de ăsta. Deși, din punctul meu de vedere, ar fi de preferat. El n-ar ezita să-mi facă de petrecanie.

OCTAV : Ocupat cu dumneata, poate că uită de noi.

TUDOR : Da' nu-mi convine. Îi place să tortureze. Dacă aș fi sigur că intră, pac ! și gata, l-aș prefera.

GELU (*lîngă ușă*) : Se aude ! (*Se aud pași pe o scară de lemn, care scîrție.*) Urcă !

OCTAV : A ajuns sus !

TUDOR : Eliberați-mă ! (*Se aud bătăi în ușă. Gelu leșină în brațele lui Octav.*) Țineți-vă firea !

OCTAV (*îl îngrijește pe Gelu*) : Gelu ! Gelu ! Ce naiba, mă ! (*Noi bătăi în ușă, mai nerăbdătoare. Șoptit.*) Să creadă că nu sîntem aici !

GELU (*care și-a revenit*) : Ne-a văzut cînd am intrat.

TUDOR : Dezlegați-mă, pînă nu-i prea tîrziu.

(*Bătăi puternice. Octav îl dezleagă. Pauză, apoi glasul cristalin al Rinei.*)

RINA : Unchiule ! Deschide repede, sînt urmărită !

TUDOR : Rina ! Să nu-i spuneți că mi-a venit chef să mor. Nu vreau să știe ! S-ar întrista. Promiteți ?

OCTAV : Promitem.

TUDOR : Ar insista să renunț și... foarte greu îi refuz ceva. Dați asta la o parte !

(*Octav trage masa din dreptul uși. Fata deschide ușa pe-afară și intră. Octav împinge masa la loc.*)

OCTAV : Ai văzut un tip suspect ?
RINA : Un individ cu ceva în mină ?

POATE, un ciomag ?
OCTAV : Unde-i ?

RINA : Se odihnește pe scară.
GELU : Se odihnește ! Sîntem pierduți !
OCTAV : O să urce !

RINA : Aprindeți lumina !
OCTAV : Nu ! Poate crede că am plecat.
RINA : Nu vă vād. Sînteți tineri ? Cine sînt, unchiule ?

TUDOR (*incurcat*) : Doi... doi prieteni foarte tineri. I-am oprit la mine și a ieșit o incurcătură.

(*Rina vine lîngă Octav. Gelu privește pe fereastră.*)

RINA : Cum arăți ? Vîno la geam să te vād. Ești frumos ?

OCTAV : Nu știu.
RINA : Nu ți-a spus nimeni cum arăți ?
OCTAV : În cine să mai ai încredere ?

Și cînd îți spune că ești frumos, și cînd îți spune că ești deștept, e bine să te-ndoiești. De cine te ascunzi ?

RINA : De Miliție. (*Tare, tuturor.*) Dacă îmi iau urma și ajung aici, să le spuneti că am petrecut toată seara împreună.

TUDOR : Ai făcut o boacăna ?
RINA : N-am nici o vină !

OCTAV (*aparte, Rinei*) : Ce-ai făcut ?
RINA : Prea vrei să știi multe.

OCTAV : Vreau să știu !
RINA : Ești încapăținat !

OCTAV : Sîntem împreună. Cine știe de ce te caută. N-am chef să-ți fiu complice.

GELU (*la fereastră*) : Poate a plecat și nu l-am observat.

TUDOR : Sînt sigur că pîndește ! Nu-i tipul care să se lase așa ușor pîgubaș.

RINA : Mi s-au obișnuit ochii cu întunericul. Nu arăți rău ! Cu ce te ocupi ?

OCTAV : Are vreo importanță ?
RINA : Aveți ceva de mîncare ? N-am mîncat nimic.

TUDOR : Sînt cîteva ouă în frigider. Și voi sînteți flămînzi. Hai să încropim ceva.

OCTAV : Să-ți ajut !
RINA (*îl oprește*) : Lasă-l pe el ! (*Lui Gelu.*) Du-te tu !

(*Tudor și Gelu trec în bucătărie.*)

OCTAV : De ce te urmăreau ?
RINA : Ești încapăținat !

OCTAV : De ce te urmăreau ?
RINA : Ești încapăținat !

OCTAV : Sigur că sînt.
RINA : Cu ce te ocupi ? O fi defor- mație profesională.

OCTAV (*ezită*) : Student !
RINA : Letter ! N-ai o para chioară !

OCTAV : Nu prea am.
RINA : Și eu sînt letteră. Probabil că ai ceva în cap. Compensezi leftereala !

OCTAV : Să nu crezi că sînt prea inte- ligenț. Tot ce spun mai deștept, am citit sau am auzit pe undeva.

RINA : Care a fost ultima carte citită ?
OCTAV : O carte de preziceri.

RINA : Care a prezis că...
OCTAV : „Vei întîlni o ființă blondă, blindă, bună, binecrescută, binevoi- toare, binefăcătoare“.

RINA : Ce ciudat ! Am citit amîndoi aceeași carte. „Vei întîlni un tip bi- zar, băgăreț, banal !“

OCTAV : Ce potrivire de caracter ! Cred că ești chiar ființa pe care o căutam.

RINA : Căutai ceva anume ?
OCTAV : Un confesor. Am un suflet plin. Mustește de evenimente, întîm- plări, necazuri, nemulțumiri. Vreau să le împîntășesc cuiva.

RINA : În ce scop ?
OCTAV : Poate îmi spune ce să fac cu ele. Am și idei.

RINA : Chiar idei ? Vrei să mă impresio- nezi !
OCTAV : Am și idei. Dar ce se poate face cu o idee ?

TUDOR (*strigă din bucătărie*) : Rina !
RINA : Poftim !

TUDOR : Vezi că pe masă e cuțitul acela mare, făcut dintr-o baionetă.

RINA : Îl știu.
TUDOR : Ține-l în mină. Dacă apare un tip cu șapcă de marinar, bagă-l în el fără nici o vorbă.

RINA (*ia cuțitul*) : Nici o grijă ! N-apucă să zică nici pis !

TUDOR : În băieții ăștia nu prea am încredere.
RINA (*mirată, lui Octav*) : N-ai curățat pe nimeni pînă la vîrsta asta ?

OCTAV : Nu.
RINA (*ride*) : Auzi, că n-a curățat pe nimeni !

TUDOR : Să-l crezi. Este exagerat de emotiv.
RINA (*se apropie tandru de el*) : Ești emotiv ?

OCTAV (*se retrage, îngrozit*) : Sînt.
RINA : La primul, ai oarecare strîngere de inimă. M-am incuiat trei zile în cameră, m-am recules, și mi-a trecut. A, chiar aici ! În camera asta am stat incuiată !

OCTAV : Ai locuit în clădirea asta ?
RINA : Sigur !

OCTAV : Mult timp ?
RINA : Cițiva ani ! Era un medic tînăr, care-mi spunea : „Rina, te rog să fii

71

liniștită. Intri-o zi o să apară în viața ta un bărbat frumos!" Cred că pe tine te așteptam!

OCTAV : Poate că te înșeli.

RINA : Nu.

OCTAV : Mai așteaptă ! Poți să știi ce-ți rezervă viitorul ?

RINA : Tu ești viitorul ! Simt asta. (Îl oprește.) Nu ! Nu mai insistă. Nu mai aștept ! Îmi plăci foarte, foarte mult !

OCTAV (speriat) : Nici nu m-ai văzut bine.

RINA : Te-am văzut ! Ca să n-ai dubii, vino la fereastră ! (El ezită, ea poruncește.) Vino ! (O ascultă.) Poftim ! Te plac foarte tare ! Ai totul așa cum mi-am dorit : ochii — albaștri intens, ca cerul în zori, umerii — lați, de boxer, părul — negru, atît de minunat lîngă ochii albaștri, dantura — un șirag de perle.

OCTAV : Am ochii căprui, părul roșcat, n-am fost în viața mea la un meci de box, am patru măsele lipsă și două plombe.

RINA : Bine. Te cred. Atunci, înseamnă că eu nu așteptam un bărbat cu ochi albaștri, ci unul cu ochi căprui și măsele cariate !

OCTAV : Ar fi cam ciudat să aștepți atîta timp un tip cu dinții ca perlele și să te mulțumești cu unul cu măselele deteriorate. Dacă tot ai așteptat, să aibă măcar dantura întregă.

RINA : Ciudat, dar așa e ! Îmi plăci tu. Viața e plină de ciudățenii și mai mari. Se ține cîte unul după ține un an, și ți-e greață de el numai ce-l vezi. Pe altul, nu-l vezi bine și...

OCTAV : Putea fi Gelu în locul meu. Vreau să spun că se putea nimeri el lîngă tine.

RINA : E o prostie să pui așa problema. Și tu puteai să te naști altfel. De exemplu, să ai nasul foarte lung. Dacă era Gelu, nu-i vorbeam așa.

OCTAV : Nu m-ai văzut ! Era întuneric.

RINA : Nu fi prost ! Crezi în intuiție ? Cînd e să-ți placă cineva, îl alegi și de-ai fi legat la ochi. Așa te-aș fi ales eu pe tine.

(Tudor și Gelu revin din bucătărie, cu o tigaie plină cu omeletă și patru farfurii. Gelu așază farfuriile. Tudor împarte.)

TUDOR : Repede, că se răcește ! Omeleta rece n-are nici un gust ! (Mănîncă.) E bună ?

RINA : Excelentă.

TUDOR : Foamea e cel mai bun bucătar ! Vouă vă place ?

GELU : Minunată !

TUDOR : Știi de ce am adus-o aici ? Am fi putut mîncea în bucătărie.

GELU : De ce ?

TUDOR : De-al dracului ! Mirosul se duce în jos, pe scări, la individul care pîndește.

GELU : Și ? !

TUDOR : Îl cunosc bine. E un pofticios ! S-ar putea să nu reziste. Mirosul de omeletă o să-l hotărască să dea buzna încoace.

GELU : Mîncăm în bucătărie.

TUDOR : Vreau să poftească ! Dacă a venit Rina, nu mă mai tem ! Cum intră, o să se repeadă la unul dintre noi ! Nu se așteaptă ca Rina să-i înfigă cuțitul în spate.

RINA (are cuțitul în mînă) : Precis o să se repeadă la voi ! (Ride.) O să fie foarte comic !

(Octav și Gelu schimbă priviri desperate.)

TUDOR : Și eu mă aștept la un spectacol frumos ! Cred că ei n-o să-l guste !

RINA (aspru) : N-o să vă placă ?

GELU : Cred... sper... s-ar putea. O să încerc să m-amuz !

RINA : Merită să-ncerci !

TUDOR (ride) : Spectacolul o să fie inedit pentru ei. Au preocupări mărunte. Voiau să dea o simplă lovitură. O hoție banală. Acum, s-ar putea să nu mai dorească nici să fure.

GELU : Nu mai vreau !

OCTAV : M-am jurat, în sinea mea, să nu mai încerc niciodată.

GELU : Dacă ieșim cu fața curată din toată povestea asta...

TUDOR : N-ați gîndit ! N-ați gîndit ! Fiecare gest, în viață, trebuie să-l gîndești. De-aia ești ființă cugetătoare. Să te oprești înainte de a face ceva și să te întreb: ce poate să iasă din asta ? Unde mă duce ?

OCTAV (neliniștit) : Vreau să ies de-aici ! Nu mai suport !

TUDOR : Pe noi ?

OCTAV : Nimic ! Nimic !

TUDOR (Rinei) : Ți-am spus că sînt slabi ? E, aș bea un pahar de vin ! Omeleta a fost puțin cam grasă. Parcă-parcă mai aveam o sticlă dosită prin cămară. Merită să caut ! (Lui Gelu.) Ai grijă de vase. Dacă se usucă oul pe ele, se curăță greu ! Fă treaba pînă la capăt !

(Tudor și Gelu ies. Gelu — cu farfuriile.)

OCTAV : Știi la ce mă gîndesc ?

RINA : Știu.

OCTAV : Nici nu bănuiești.

RINA : Știu sigur : de ce mă fugăreau ăia.

OCTAV : Recunosc că da. După toate cîte s-au întîmplat... cîte am aflat, mă

- gîndesc și mai mult la motivul urmăririi. Nu te caută Miliția degeaba.
- RINA : Eu am zis că degeaba ?
- OCTAV : Acum pot să cred că pentru fapte... pentru fapte destul de grave. Vreau să spun... (*Face un gest, ca și cînd ar lovi cu cuțitul.*) E posibil orice.
- RINA (*ride*) : Nu ! Astea sînt gesturi pe care le facem numai aici, în familie. N-au de unde să le știe.
- OCTAV : Atunci... nu mai înțeleg.
- RINA : Lucruri mărunte.
- OCTAV : Vrei să mi le spui ?
- RINA : Iar începi ?
- OCTAV : Vreau să știu ! Am dreptul.
- RINA : Cine îți dă dreptul ăsta ?
- OCTAV : Ne-ai cerut să-ți fim complici.
- RINA : Eu ? !
- OCTAV : Vrei să declarăm că am fost tot timpul împreună. Să mințim. Adică, să devenim complici.
- RINA : Atunci, spuneți-le orice !
- OCTAV : Tot vreau să știu de ce te urmăreau.
- RINA : Cu ce drept mă somezi să-ți răspund ?
- OCTAV : Sentimentele noastre... Mi-ai mărturisit că îți sînt apropiat. Că mă simpatizezi...
- RINA (*ii mîngîie părul*) : Îmi place foarte mult.
- OCTAV (*enervat*) : Îți place o prăjitură !
- RINA : Poate că te iubesc... Te miri ?
- OCTAV : Nu mă mai mir de nimic ! Poți să-mi spui că din prea mare dragoste vrei să viri cuțitul ăla în mine, și te cred fără nici o ezitare. Sau că mă iubești dinainte să mă cunoști.
- RINA : Ți-am spus că așa a fost, din moment ce te așteptam.
- OCTAV : Poftim !
- RINA : Nu aștepti un om care îți este indiferent. Aștepti un om pe care-l iubești.
- OCTAV : Totul e perfect logic. Și infingerea cuțitului în pieptul meu poate fi explicată logic.
- RINA : Pe tine nu te-aș omorî. Tu nu ești dușman. Nu vrei să-mi faci un rău. Eu îi omor pe toți cei care îmi provoacă un rău. Fără ca eu să le pricinuiesc cea mai mică neplăcere. În fiecare zi sînt nevoită să omor. Merg pe stradă ; mă jignesc, mă apostrofează, nu dovedesc cea mai mică urmă de civilizație. Îi omor fără nici un scrupul.
- OCTAV : Cîți omori pe zi ?
- RINA : Nu-i omor pe toți care ar merita. Ar curge riuri de sînge. S-au îndesit, în ultimul timp, cei care ar merita să le vin de hac. Pe unii îi iert. Cred că îi disprețuiesc prea tare, nu-i găsesc demni să moară de mîna mea.
- OCTAV : Ești... ești o fată foarte interesantă ! La lumina asta...
- RINA : La intrerucul ăsta !
- OCTAV : Simt pentru tine o atracție ciudată. Ca pentru ceva imposibil de cunoscut. Ca pentru o prăpastie fără fund, care te cheamă să te arunci în ea, pentru că nu există nici o altă posibilitate s-o cunoști. Ești un abis perfect...
- RINA : Și-ți transmit chemarea de a mă cunoaște.
- OCTAV : Așa e ! O tentație irezistibilă. Teamă, groază chiar, și curiozitate imensă. O curiozitate mai puternică decît spaima morții. În clipa asta înțeleg marile gesturi ale cunoașterii. Înțeleg de ce înfruntă Tazieff clocotul vulcanilor. Viața lui este în permanent pericol. Lîngă tine, viața mea este în primejdie.
- RINA (*arată cuțitul*) : Din cauza asta ?
- OCTAV : E motivul cel mai neînsemnat. Anunți primejdia și mai mari. Fatale ! Absolute ! Ești ca un magnet care mă cheamă irezistibil ! E chemarea demonului ! Amîndoi aveți ceva incredibil, de dincolo de ceea ce știm noi toți despre noi toți. Ați reușit să construiți aici o lume numai a voastră, incomparabilă cu tot ce știm noi ceilalți despre lume. Un joc nebun... pentru că e un joc nebun, dar care mă atrage.
- RINA : Ai aflat, probabil, că vecinii spun : la „Casa nebunului !” Așa vorbesc despre unchiul meu și despre mine. E o lume a noastră.
- OCTAV : Cu legile ei cinstite ! Corecte ! Drepte ! Pedepsiți necruțător vina ! Și eu m-am simțit umilit și nedreptățit. Am plecat un biet haiduc, să-mi cîștig un dram de dreptate. Am greșit, după cum vezi. N-aș mai face-o ! A fost o prostie ! Dar am cîștigat ceva. Am cunoscut lumea voastră nebună... în care aș vrea să rămîn.
- RINA (*emoționată*) : Lumea noastră nu e nebună.
- OCTAV : Lumea voastră nu mai e nebună, pentru că a început să-mi placă. M-am contaminat de nebunia voastră. Mă simt și eu fericit că am reușit să-i cîștig nebunia.
- RINA : Te mai îndoiesti acum, dacă îți spun că te iubesc ?
- OCTAV : Cred din tot sufletul, pentru că vreau să cred din tot sufletul. Mă iubești. Și eu te iubesc ! Te întreb, în numele dragostei noastre acum : de ce te urmăreau ?
- RINA (*dezamăgită*) : N-ai încredere în mine !
- OCTAV : Am.
- RINA : Atunci, de ce insiști ? Dragostea nu are niciodată trecut. Nici prezent. Are numai viitor. Siguranța acestui „totdeauna”, în care cred amîndoi îndrăgostiții, le dă liniște, bucurie, tan-

- dreje, înțelegere. Te voi iubi întotdeauna. Mă crezi, Octav ? Întotdeauna ! Auzi ce frumos, ce minunat sună ? Întotdeauna ! Adică, pentru tot restul vieții.
- OCTAV (*violent*) : Am mai crezut o dată că e posibil. Și am ajuns aici !
- RINA : Nu mai crezi...
- OCTAV : Sint ca o pasăre împușcată într-o aripă. Zbor chinuit, învîrtindu-mă-n cerc. Așa se-ntîmplă cînd vislești numai cu o aripă. Te invîrtești în jurul tău, nu poți înainta către alte zări, către altceva. Toți îndrăgostiții nerfericiți au o aripă lovită... uneori de un cuvînt, de un gest... de o brutalitate.
- RINA : Suferi ?
- OCTAV : Sint furios !
- RINA : E un fel de a suferi.
- OCTAV : Nu urăsc. Mă bucur că nu urăsc.
- RINA : Că n-o urăști ?
- OCTAV : Că n-o urăsc. Și ea e o victimă.
- RINA : A cui ?
- OCTAV : A lumii ei. A mentalității lumii ei mărunte. Poate că e fericită acum. (*Răstit.*) De ce te urmăreau ăia ?
- RINA : Credeau că am furat ceva.
- OCTAV : Ai furat ? !
- RINA : Nu... Am luat, de la un tip, cițiva lei !
- OCTAV (*sincer*) : Nu ți-a fost rușine ?
- RINA : Nu.
- OCTAV (*revoltat*) : Cum ai ajuns să... Ce voiai să faci ?
- RINA (*cu candoare*) : Am vrut să mă fac femeie ușoară ! (*Spontan, dar sincer, Octav îi dă o palmă, destul de puternică. În clipa următoare, își dă seama ce-a făcut și împietrește cu ochii la cuțitul din mîna ei. Rina aruncă departe cuțitul, ca să-l liniștească.*) Mă iubești ! Ești gelos !
- OCTAV : Cum ai putut să te gîndești la așa ceva ? Femeie ușoară !
- RINA : Ești un pisălog.
- OCTAV : Scuză-mă ! Nici mie nu-mi place să fiu bătut la cap cu sfaturi moralizatoare !
- RINA : Dacă asta am vrut să fac ! Ți-am mărturisit adevărul.
- OCTAV : O prostie !
- RINA : O prostie ! Trebuia să văd că e o prostie !
- OCTAV : Ce-ai făcut ?
- RINA : M-am lăsat agățată de niște tipi. Dacă suferi, nu-ți mai povestesc.
- OCTAV : Aș suferi mai mult dacă n-aș auzi. M-aș lăsa pradă fanteziei ! Cred că nu minți.
- RINA : Nu mint ! Nu știam cum să procedez ! (*Cu umor.*) Femeie ușoară, femeie ușoară, dar ce trebuie să fac ? M-au agățat cițiva. Le-am permis să îndruge tot felul de banalități. Penibili ! Obsedați de un singur lucru ! Se străduiau să ajungă acolo cît mai repede. Unii au fost grosolanți și i-am pocnit !
- OCTAV : Aseară ! Ce s-a petrecut aseară ?
- RINA : Aseară m-am hotărît să trec peste orice și să... N-aveam bani nici de piine. Știam că nu mai are nici unchiul... Mă gîndeam mai ales la el.
- OCTAV : Și ?
- RINA : Am cunoscut un tip manierat ! Mi-a vorbit frumos ! Cunoaște pictură... Știe să întrețină o conversație. M-a invitat în camera lui, la hotel.
- OCTAV (*cu sufletul la gură*) : Și ?
- RINA : Cînd am ajuns la el, a uitat de pictură.
- OCTAV : Și-a amintit că e un bun cunoscător de anatomie, și a încercat să-ți dovedească.
- RINA : A început să fie obraznic. Una, două, să mă sărute ! „Hei, oprește-te ! Așa, deodată ? Nici nu știu cine ești“. „Asta te interesează ?“ „Să ne cunoaștem, să te plac“. „Hai să ne cunoaștem. De aceea am venit aici !“ Și mi-a descheiat bluza. Atunci l-am pocnit cu o scrumieră în cap. Am luat douăzeci și cinci de lei și am fugit. Avea cîteva mii ! Și-a revenit și a început să țipe. S-au luat după mine.
- OCTAV : Nu ți-a fost rușine să iei banii ?
- RINA : Avea cîteva mii. Am luat numai douăzeci și cinci. Ne trebuiau neapărat. În grabă, i-am aruncat portofelul sub pat. Poate că nu l-a găsit și a crezut că i-am luat pe toți.
- OCTAV : Nu ți-a fost rușine ?
- RINA : S-a purtat obraznic. Obrăznicia se plătește !
- OCTAV : Obrăznicia lui costa douăzeci și cinci de lei ?
- RINA : Puteam să-i iau o sută. Un măgar !
- OCTAV : S-a purtat normal.
- RINA (*furioasă*) : Ai fi procedat la fel ?
- OCTAV : Te-ai prezentat într-o anumită postură. S-a purtat după cum te-ai prezentat.
- RINA : Întotdeauna am suspectat moralității. Ai furat vreodată ?
- OCTAV (*greu*) : Am... luat !
- RINA : Ai mai fura ?
- OCTAV (*repede*) : Nu !
- RINA : Ai pățit-o ?
- OCTAV : Încă o pățesc.
- RINA : Acum ?
- OCTAV : Acum !
- RINA : Ai venit aici după statueta ?
- OCTAV : Îhi !
- RINA : Nu cred.
- OCTAV : Pe cuvînt !
- RINA : Atunci, cum de mai ești în viață ?
- OCTAV : Pură întîmplare.

TUDOR (din *bucătărie*): Victorie! Am găsit o sticlă de Murfatlar! Ce fericire! (Lui Gelu.) Ai băut Murfatlar negru?

GELU (în *bucătărie*): Nu.

TUDOR: Fiecare celulă a corpului participă la plăcerea pe care ți-o dă... Unde o fi tirbușonul? Rina, știi unde este tirbușonul?

RINA: Printre tacimuri. Sau a căzut în spatele mesei. (Îl sărută pe Octav.) Ești surprins că te-am sărutat eu prima?

OCTAV: Eram obișnuit să se întâmple invers.

RINA: Firesc e să ia inițiativa cel care are chef în clipa respectivă. (Îl sărută.) Eu am mai mult chef în clipa asta.

OCTAV: Obișnuiești să iei inițiativa?
RINA (îi dă o palmă): Prostule! N-ai înțeles nimic!

OCTAV: Sint plin de prejudecăți.

RINA: Te iubesc! Măcar atita lucru să pricepi!

OCTAV (pipăindu-și obrazul): Ai argumente hotărâtoare.

RINA (îl sărută): Te iubesc! (Pătimaș.) Te iubesc!

OCTAV: Și eu te iubesc, Rina!

RINA: Nu mă iubești! Tu nu mă iubești!

OCTAV: De ce?

RINA: Nu simți nevoia să strigi. (Se agită, cuprinsă de patimă curată.) Lipsește exaltarea! Gramul de nebunie! Imi spui că mă iubești ca și când m-ai informa că trenul pleacă la culare oră. Vreau să simt temperatura fiecărui cuvânt. Să mă ardă! Să stau în fața ta ca în fața unui cuptor în care se naște un cristal pur. Un lord Byron pătimaș. Un Romeo al meu. Un Luceafăr... un Călin Nebunul al dragostei mele. Prea cumpănim totul, Octav! Exagerat de cumpănit, totul devine meschin! De ce ne-am obișnuit așa? Cite au trecut peste noi, dacă am ajuns să ne spunem „te iubesc”, la temperatura unei perne electrice?... Mă iubești?

OCTAV (furat de entuziasmul ei): Te iubesc!

RINA: Hai să anunțăm Universul! Să ne ia în evidența lui! Universul are o condiție în care consemnează toți marii îndrăgostiți. Vom figura alături de Romeo și Julieta. (Îl ia de mână, îl duce la fereastră și strigă afară.) Ne iubiiiiiiiiim! Strigă și tu, Octav! Din tot sufletul! Ne iubiiiiiiiiim!

IMPREUNĂ: Ne iubiiiiiiiiim!

(Rina ia chitara de pe perete; cîntă și dansează în jurul lui, pe o melodie pătimașă, spaniolă. Octav o privește. Incet,

incet, schițează pașii ei, și se trezesc amindoi prinși în ritm.)

RINA (dansînd și cîntînd la chitară): Nu există bucurie mai mare în viață, decît să simți la timp că a sosit clipa ta de nebunie! Eu o aștept de mult, aici! În casa asta, despre care toți vecinii spun: la „Casa nebunului!” Ei nu mai așteaptă nimic. Nu mai au putere. Sint allele, un milion de lucruri mărunte, în care cred și sub care și-au înăbușit clipa lor de fericire! Eu am așteptat-o și m-am pregătit pentru ea. Vreau s-o trăiesc așa cum am visat-o, fără nici o reticență! Chiar dacă te sperii, Octav!

OCTAV: Te rog ceva. Poate că e o nebunie să te rog așa ceva. O idee fixă a mea. Se leagă de tot ce se-ntîmplă cu noi. Arată-mi statueta de fildeș!

RINA (se oprește din dans, vorbește după un timp): Nu-mi dă voie s-o arăt nimănui. Nici eu n-am văzut-o decît o singură dată în viața mea. Cînd eram mică. Am o imagine foarte vagă.

OCTAV: Ne-a spus că o privești noaptea, în lumina lunii, care-și aruncă razele în briliantele ochilor ei.

RINA: V-a mințit.

OCTAV: Hai s-o vedem acum. Nu ești curioasă?

RINA: A fost întotdeauna neinduplecat în această privință.

OCTAV: Ți-e teamă?

RINA: Da.

OCTAV: Înfrunt orice primejdie, numai să-mi satisfac curiozitatea!

RINA: Va fi nemilos cu tine.

OCTAV: Omenirea n-ar fi făcut un pas înainte, dacă nu s-ar fi găsit oameni care să-nfrunte primejdii, împinși de curiozitate. Hai, Rina! Știu unde este!

RINA: Eu știu unde păstrează cheia.

OCTAV: Nu vrei să-i vezi briliantele strălucind?

RINA: Te joci cu viața ta!

OCTAV: Merită! Nu mă face să cred că ești o fricoasă. Mă dezamăgești.

RINA: Mă șantajezi.

OCTAV: Mă dezamăgești! Dacă n-ai curaj, nu meriți dragostea mea!

RINA: Îmi pare rău că nu-ți rezist.

(Trage, de sub pat, o lădiță, din care scoate o cutie. În cutie este o cheie. Descule scîrtnul. Caută amindoi. O găsește Octav.)

OCTAV: Uite-o! Nu e prea mare!

RINA: O țin eu! Dacă ne prinde, să fie în mina mea! S-ar putea să te salvez, dacă iau totul asupra mea.

OCTAV: Vreau s-o văd!... Vino la fereastră!

(În bucătărie se aude zgomotul dopului tras din sticlă. Se opresc.)

TUDOR (*în bucătărie*): Adevărată șampanie! Rina!

RINA: Poftim, unchiule? N-am auzit ce-ai spus.

TUDOR: Pregătește paharele!

RINA (*șoptit*): Pune-o la loc!

OCTAV: Nu! Vreau s-o văd! Vino la fereastră!

RINA: Ți-o arăt altă dată.

OCTAV (*apucat*): Vreau s-o văd în bătaia lunii! Orice s-ar întâmpla! Sînt în stare să-i spun!

TUDOR: Gata paharele? Pregătesc și cuburi de gheață...

RINA (*luptîndu-se cu el*): Vine! Pune-o la loc! Te rog!

OCTAV: Nu mai pot! Atît de mult am dorit s-o am în mină. N-o mai dau!

RINA: Vrei s-o iei?

OCTAV: S-o văd!

(*Octav pornește spre fereastră. Rina se repede și prinde statueta. Se luptă.*)

TUDOR (*în timp ce ei se luptă*): Vinul ăsta e mai bun rece, da'n-am răbdare! Trebuie să gust! O nebulie! (*Tare.*) Gata! Domnii sînt serviți! (*Apare, îi vede încleștați.*) Ce se-ntîmplă aici? (*Prezența lui îi sperie pe tineri și Octav scapă statueta din mină. Se sparge. Urlă.*) Statueta! M-ați jefuit! Rina, tu?!

RINA: Iartă-mă, unchiule! Iartă-mă! Nu te-am ascultat!

TUDOR: Și tu, Rina! Și tu...

(*Apare și Gelu. Toți patru privesc împietriți cioburile. Octav se apleacă, ridică o bucată...*)

OCTAV: E de gips... O statueta de gips!

(*Caută.*) Ochii sînt pictați... O statueta de bilci! Cu trei lei, cumperi alta.

TUDOR (*se trîntește pe pat, tînguindu-se ca un copil, lovind cu pumnii în per-nă*): Statueta! Statueta mea!

(*Toți rămîn în „stop cadru“; apare Zina, îmbrăcată în roșu, cîntînd pe o melodie tristă.*)

ZINA:

Copilul s-a-ntîlnit cu ura,
Pîndea la colț de suflet tînăr,
Rostea discursuri țipătoare,
Momea prin vorbe sunătoare,
Schimba un suflet de candoare,
Pe-o ură neagră, sfidătoare.

Copilul a-ntîlnit tristețea,
Tristețea urii sfidătoare,
Tristețea urii sfidătoare.

(*Vorbește.*) Și ce-a aflat copilul? Că pe lume sînt oameni albi, și oameni galbeni, și oameni negri, și oameni roșii. Și oamenii albi trebuie să-i urască pe cei negri, cei negri — pe cei albi, cei galbeni — pe cei roșii, cei roșii — pe cei negri, cei negri — pe cei galbeni, cei galbeni — pe cei albi, cei albi — pe cei roșii. Și el a venit pe lume ca să-i urască pe toți cei care sînt de altă culoare decît a lui.

CORTINA

PARTEA a II-a

Același decor, puțin timp după aceea. În scenă sînt Octav și Gelu, triști. Mai ales Octav pare frămîntat de ceea ce s-a întîmplat, și se plimbă agitat. Cei doi rămîn în „stop cadru“ și apare Zina îmbrăcată în violet; cîntă trist.

ZINA:

Copilul s-a-ntîlnit cu ura!
Pîndea la colț de suflet tînăr,
Rostea discursuri țipătoare,
Momea prin vorbe sunătoare,
Schimba un suflet de candoare,
Pe-o ură neagră, sfidătoare.
Copilul a-ntîlnit tristețea!
Tristețea urii sfidătoare,
Tristețea urii sfidătoare.

(*Vorbește.*) Și ce-a aflat copilul? Că în lume sînt oameni care cred în Cristos, oameni care cred în Budha,

oameni care cred în Moise, oameni care cred în Mahomed. Cei care cred în Budha trebuie să-i urască pe cei care cred în Moise, cei care cred în Cristos trebuie să-i urască pe cei care cred în Mahomed, cei care cred în Moise trebuie să-i urască pe cei care cred în Cristos, cei care cred în Budha să-i urască pe cei care cred în Mahomed. Și el a primit harul divin de a ști să-i urască pe cei de altă credință decît a lui.

(*Zina se retrage. Un sunet straniu, imposibil de localizat, atrage atenția.*)

Apoi se impune glasul unui bărbat care vorbește șoptit, parcă din fundul pământului. În cele din urmă, își dau seama că vine din armura medievală.)

GLASUL : Hei ! Hei ! Sint aici ! Dați-mi drumul ! (Cei doi sint cuprinși de groază, fug de armura care începe să se miște ușor.) Dați-mi drumul ! Vă ajut și eu ! Le venim de hac ! Vor să mă omoare ! Vedeți colivia aceea cu șoareci ? Mi-a virit unul pe gît. Numărați-i, să vedeți că e unul mai puțin ! Îl simt în burtă. Fuge și chițâie. (Rîde.) Și mă gîdilă ! (Rîde.) Mă gîdilă rău. Scăpați-mă de-aici ! Scăpați-mă !

(Armura pare că se urnește spre ei. Din trepid izbucnește, pentru cîteva secunde, o flăcără care luminează puternic și-i orbește. La lumina ei, cei doi se văd schimonosiți în oglinda deformantă. Încep amîndoi să urle, arătînd spre imaginile din fața lor.)

OCTAV : Gelu !
GELU : Octav ! Ce-am pățit ? !
OCTAV : Sintem niște monștri !
AMÎNDOII : Ne-a desfigurat !
OCTAV : Ingrozitor !
GELU : Ce ne-a făcut ?

(Din bucătărie apar, speriați, Tudor și Rina, dar cu altă înfățișare decît aceea pe care o știm : Tudor are fălcile umflate, ochii măriți, încercănați, fioroși, burta mare, și, mai ales, mîinile enorme, palmele fiind de trei ori mai mari decît cele normale. Rina pare o vrăjitoare, urîtă, cu un șarpe pe umăr.)

TUDOR : Ce s-a-ntîmplat ?
RINA : Octav !
OCTAV (urlă) : Nu v-aproțiați !
GELU : Criminalule ! (Pune mîna pe ceva și amenință.) N-am de gînd să mă las omorît !

TUDOR (ridică spre ei palmele enorme) :
Liniștiți-vă !
OCTAV : Nu te-apropia ! (Gestul îngrozeste.) Ești hidos ! Acum te vād !
GELU : Amîndoi ! Ea-i o vrăjitoare !
Vrăjitoareo !

RINA : Eu ? Vrăjitoare ?
GELU : Vrăjitoare cu șerpi pe umăr !

(Rina dă la o parte o draperie și în spatele ei apare o oglindă foarte mare și o chiuvetă. Deși arată cum arată, adică așa cum o vād cei doi, în oglindă apare așa cum o știm, o fată tînără și frumoasă.)

RINA : Arăt foarte bine ! (Calmînd spiritele prin felul ei de a vorbi.) N-ai

văzut prea multe vrăjitoare. Sau vrăjitoarele nu arată deloc rău !

GELU : Șarpele...
RINA : Nu vād nici un șarpe. (În oglindă nu se vede nici un șarpe.) Arăt chiar bine.
TUDOR (apropiindu-se de ei) : V-a fost frică ?
OCTAV : Stai pe loc !
TUDOR : Ți-e frică ! Frica strîmbă lucrurile.

OCTAV : Nu te apropia...
TUDOR : O să te liniștești...
GELU (amenință) : Vrei să te răzbuni ? (Arătînd cioburile.) Poftim ! Uite-te ! E o statuță de gips. Cumperi alta la orice bilci, pentru cîțiva lei !

TUDOR : V-ați învățat să confundați valorile cu prețul ! (Ironic.) Cumperi alta pe cîțiva lei ! Un lucru are valoarea pe care i-o dai ! Alergați numai după ceea ce plătiți cu bani mulți. Statueta asta avea pentru mine o valoare de neprețuit ! Era însăși viața mea !

RINA : Iartă-mă, unchiule !
TUDOR : Curiozitatea a fost mai tare !
RINA : Nu curiozitatea ! Dragostea ! Dragostea, unchiule ! N-am vrut să-l dezamăgesc. Am greșit.

TUDOR : Contează faptul, nu justificarea lui... Pentru mine, totul s-a sfîrșit !
RINA : O lipesc la loc ! O pun în scrin și uităm clipa asta nenorocită ! Jur s-o uit ! Cred, fără cea mai mică ezitare, că acolo, în scrin, avem amîndoi o statuță de fildeș cu ochii de briliante !

TUDOR : Crezi ?
RINA : Sigur că da ! Jur ! Ai o statuță de fildeș cu ochii de briliante, pe care ai adus-o cu multe sacrificii din Asia, cînd erai marinar.

TUDOR : Dintr-o insulă. O insulă pustie.
RINA : Mai povestește-mi o dată cum ai ajuns acolo. Te rog ! Îmi place să ascult povestea ei ! Vreau s-o audă și Octav !

(Tudor vine spre cei doi, care se retrag prudenți. De fapt se așază pe un scaun, ca să-și aprindă luleaua. E trist. Octav îi ascultă povestea, plin de interes.)

TUDOR : Eram imbarcat pe o navă veche, un fel de butoi de scindură. Făceam mici transporturi între insule. Căram mai ales alimente.

RINA : Da, alimente ! Și nucă de cocos.
TUDOR : Și coprah, miez de nucă de cocos. Într-o noapte, ne-a prins o furtună fantastică. (Povestește cu oarecare exagerare în ton și gesturi, dînd dimensiune romantică întîmplării.) Am simțit că e ultima noastră cursă pe acel butoi. Scîrțîia din toate incheie-

turile, cînd urcîndu-se în virf de val, cînd alunecînd în prăpastie. Și, într-adevăr, s-a desfăcut în mii de bucăți. Agățat de o scîndură, m-am trezît pe o insulă de corali. Singur ! Pustiu !

RINA : Aveai la tine numai cuțitul ăsta, făcut dintr-o baionetă.

TUDOR : Baioneta de la arma mea de militar. Cînd să mă culc, văd că strălucește ceva în întuneric. Două lumini care scînteiau nefiresc de viu, în zeci de culori.

RINA : Te-ai dus să vezi ce este.

TUDOR : M-am apropiat ! Dar luminile au strălucit numai cîteva minute, și s-au stins ! Am pîndit ore în șir, dar degeaba. La ziuă, mi-am dat seama că statueta era într-o grotă, un fel de peșteră, și ochii de briliant străluceau atîta timp cît luna își trimitea razele sub un anumit unghi. Pe soclul ei, am descifrat un text care mi s-a părut foarte ciudat : „Cel ce va găsi această statuetă, să știe că este a zeiței Felix. S-o ascundă, și să n-o arate nimănui, dacă vrea ca toată viața să-i aducă fericire. Va fi gîndul lui cel mai intim ! Gîndul care-l va salva de răutățile oamenilor, de nedreptățile lor, de înjosirile lor. Nimic nu-l va atinge !” De-atunci, ea mi-a inseninat viața. Am trecut prin nenumărate încercări senin și cu credința izbînzii.

RINA : Și eu am pornit în viață fericită. Am trecut peste tot ce m-a nedreptățit și m-a jignit, gîndindu-mă că aici, la tine, există statueta noastră de fildeș.

(Cei doi tineri par și ei vrăjiți de povestea bătrînului. Vraja poveștii topește frica. Povestind, Tudor a trecut prin dreptul draperiei care maschează oglinda și chiuveța, apărînd din spatele ei cu înfățișarea normală de mai înainte. Rina, de asemenea, vorbind despre statueta, își schimbă înfățișarea. Gelu și Octav, furați de poveste, nu observă transformarea.)

TUDOR : Toate clipele grele le-am trecut ușor, știind-o aici. (Răstit.) Cu ce drept ați vrut să pătrundeți în sufletele noastre ?

RINA : Eu sînt de vină, unchiule !

TUDOR : El te-a împins ! A intrat în această casă cu intenția de a ne prăda.

RINA : Sînt mulți cei care știu că în „Casa nebunului” este o statueta de fildeș și o rîvnesc.

OCTAV : Iartă-mă ! Am nesocotit dreptul tău de a o avea. (Tresare.) Ce frumoși v-ați făcut ! Mai frumoși decît v-am cunoscut.

TUDOR : Nu mai țî-e teamă !

OCTAV : Merit orice pedeapsă, pentru intenția nebunească de-a vă fura. Poți să-mi faci orice. N-am să mă împo-

trivesc.

TUDOR : Acum... nu mai are nici un rost. Tu n-ai simțit niciodată nevoia să ai o statueta a ta, pe care să nu dorești s-o vinzi. Asta e tristețea vieții tale. Toți care intră în casa asta, să mă prade, sînt copleșiți de tristețea de a nu avea o statueta de fildeș cu ochii de briliant !

(Ia sticla de vin și trece în bucătărie.)

RINA : Unchiule !

(Iese după el. Octav strînge bucățile de ipsos.)

GELU : Trăim un coșmar, Octav !

OCTAV : Poate, un vis frumos !

GELU : Sîntem la discreția unor nebuni.

OCTAV : Par niște nebuni !

GELU : Nu te mai înțeleg nici pe tine.

Asculți cu evlavie povești naive despre statui din insule îndepărtate, dar care știi bine că sînt din gips vopsit. Poate crezi și în fericirea pe care ți-o aduc ?

OCTAV : Tu ești un spirit practic, Gelule ! Un viitor fizician. Un om de știință riguros. Pentru tine există numai ceea ce se măsoară cu metrul, cu voltul, cu gramul, cu calul-putere !

GELU : Ieșim de-aici, cu orice preț ! Urлу, sparg pereții... Trebuie s-apară cineva, chiar dacă sîntem în casa asta izolată pe malul mării.

OCTAV : Eu nu mai vreau să plec. Nu mai vreau să găsească nimeni cheia ! Îmi place gîndul că o să rămînem încuiați aici.

GELU : Te-a înnebunit fata asta ? Acum, cînd o vezi cum arată, mai vrei să rămii ?

OCTAV : E atît de frumoasă !

GELU : O vrăjitoare...

OCTAV : Așa mi s-a părut, o clipă... Apoi s-a făcut atît de frumoasă... De cînd am înțeles povestea lor, sînt frumoși...

GELU : La început mi s-a părut și mie interesantă, dar nu exagera ! Ești într-un moment de exaltare. Asta-i stilul tău. Știi cum am ajuns aici.

OCTAV : Regreți că ai acceptat să vii cu mine, cînd am plecat să mă răzbun ?

GELU : Nu, Octav. Eu ți-am propus să ne aruncăm în aventura asta. Am fost alături de răzbunarea ta. Acum înțeleg că a fost o nebunie ! Mai bine zis, o copilărie. S-o numim ultima noastră copilărie. De-acum, din această noapte, sîntem maturi.

OCTAV : Și eu mă simt, din noaptea asta, eliberat de copilărie !

GELU : Cea mai îngrozitoare noapte din viața mea ! Dar e de ajuns. Devine periculos ! Am fost trași pe sfoară cu

statueta. Se-ntimplă! Scăpăm și de tipul de-afară! Sintem doi, și îl răz- bim. Doi bărbați, acum.

OCTAV (*ascultă*): Cred că l-ai invocat și vine. Urcă cineva! El trebuie să fie!

GELU: Să vină! Chiar doresc să intre!
OCTAV: Nu!

(*Cineva bate puternic în ușă, cu un obiect tare.*)

INDIVIDUL (*de afară*): Deschideți! (*Octav îi face semn lui Gelu să tacă.*) Știu că sînteți aici! Încerați să-mi trageți clapa?... Nu scăpați de mine! Dați-mi ce mi se cuvine, și vă las în pace! (*Gelu vrea să-i răspundă, Octav îi astupă gura. Între cei doi începe o luptă serioasă, pe punctul de a degenera în bătaie. Individul nu aude lupta celor doi.*) N-am fost niciodată tras pe sfoară, să știți! Mi-am plătit toate polițele! Auziți? Bine! Să nu credeți că m-ați dus! Am crezut că lucrați cinstit. Mă duc să-mi aduc ce-mi trebuie și intru peste voi! Nu mi-e teamă! Am cu ce să vă vin de hac!

(*Plecă. Cei doi s-au luptat tot timpul. Intră Tudor și Rina. Îl găsesc bătîndu-se. Tudor îi desparte cu o forță nebănuită.*)

TUDOR: V-ați înfierbîntat?

GELU (*strigă la Octav*): Ești nebun? Ce vrei să aperi? O statueta de gips?

OCTAV: Dreptul de-a o avea! Asta apăr! E dreptul lor s-o aibă și să-i dea valoarea pe care o cred.

GELU: Hai să plecăm, Octav. Nu-ți fie frică de tipul de-afară. Îi deschidem, îi arătăm cioburile, o să-și dea seama că a fost și el indus în eroare, și-o să ne lase în pace. Statueta e o grămadă de cretă.

OCTAV: Nu-i arătăm nimic! Rămînem pină mîine-dimineață.

GELU: Nu mai suport coșmarul ăsta, nici o clipă! Dacă revine, plec! Îi cer să mă ajute să ies de-aici!

OCTAV: El să te-ajute?!

GELU: Oricine!

OCTAV: El, dacă te ajută, fîi pretinde ceva în schimb. Ai văzut ce categoric a fost cînd am tocmit statueta. Chiar brutal.

TUDOR: Faceți cum credeți! Hai, Rina! Să-i lăsăm să ia o hotărîre!

(*Tudor și Rina trec în bucătărie.*)

OCTAV: Nu-ți dau drumul!

GELU: Mă reții cu forța?!

OCTAV: Da.

GELU: Ești nebun? Găsesc un topor, ceva, și ies! Poți să comiți o brută-

litate împotriva mea, ca să păstrezi o iluzie?

OCTAV: Da!

GELU: Octav, totul e o nebulă! De ce te lași tirat de ea?! E o minciună!

OCTAV: Nu e o minciună! E o dorință!

GELU: E o minciună! A pretins că păstrează statueta zeiței Felix!

OCTAV: Asta este.

GELU: Care l-a făcut fericit!

OCTAV: I-a adus fericirea.

GELU: Dar chiar tu ai auzit, din gura lor, cîte crime au comis, ca s-o păstreze. Asta a fost fericire?

OCTAV: Nici un om bun n-a pierit pentru ea.

GELU: Sint doi iresponsabili. Probabil că figurează în evidențele medicale. Exagerează, ca orice oameni cu mințile rătăcite. Dar poate să fie și adevărat. Poate că au omorît pe cineva. Și ar fi gata s-o mai facă o dată, cu noi.

OCTAV: Toți cei care au pățit-o, veneau să jefuiască! Dacă aveau intenția asta, meritau ceea ce au pățit! Încereau să fure briliantele.

GELU: Nu sint briliante!

OCTAV: Sint! Le-am văzut eu strălucind! (*Strigă.*) Rina, vino și explică-i ce fel de ochi are statueta.

(*Intră Rina și Tudor.*)

RINA: Încetați! N-o să vă înțelegeți niciodată.

OCTAV: Convinge-l!

RINA: Nu, Octav. Cei ca el nu pot fi convinși! Doar ce pot pipăi îi convinge. N-au în cugetul lor decît ce le-au adus simțurile! Și asta doresc. (*Lui Octav și lui Tudor.*) Treceți în bucătărie! (*Octav vrea să refuze.*) Te rog!

TUDOR: Ești un om trist, Gelule.

GELU: Eu? De ce?

TUDOR: Ar trebui să fii. Poate că ai fi, dacă ai pricepe cîte frumuseți trec pe lîngă tine, de care ești condamnat să nu te bucuri.

GELU: Sint foarte mulțumit.

TUDOR: Ai fi atît de nefericit, dacă ai înțelege cît de puține știi...

GELU (*cu oarecare mîndrie*): Mai multe decît Octav. Eu am intrat la facultate.

TUDOR: Ce știi mai mult decît el?

GELU: Și fizică, și matematică, și chimie...

TUDOR: Foarte bine.

GELU: Și tehnologia materialelor, și organe de mașini. Nu înțeleg compătîmirea dumitale. Pari că mă compătîmești.

TUDOR: Pentru că tu nu ai o statueta de fildes. Lumea ta e tristă și rece. Înfiorător de rece. Vino, Octav!

(*les amindoi. Rina scoate din buzunar o cheie, descuie ușa și îl invită să plece.*)

RINA : Poftim ! Ești liber ! Acum e momentul prielnic. Cel care ne pîndește nu este jos. A plecat să aducă ceva cu care să ne facă de petrecanie. Salvează-te !

GELU : Ai cheia la tine ?

RINA : Am.

GELU : De ce ?

RINA : Nu ai dreptul să pui întrebări. Tu nu ai acest drept. Ia faptele așa cum sînt. Fericite, pentru tine. Ușa s-a deschis și poți pleca.

GELU : N-am de gînd să-mi las prietenul aici !

RINA : El *vrea* să rămînă !

GELU : Nu pot să-l las !

RINA : El *vrea* să rămînă. E fericit să rămînă aici.

GELU : E o prostie ! Nu pot să i se-nîmple decît lucruri neplăcute.

RINA : De ce vrei să decizi în locul lui ? Știi mai bine decît el ce îi aduce și ce nu-i aduce fericire ? El *vrea* să rămînă aici, și tu *vrei* să decizi altfel, în numele lui.

GELU : Dacă ești atît de sigură, de ce l-ai îndepărtat ?

RINA : Eram convinsă că încerci să-l corupi.

GELU : Lasă-mă să-l întreb.

RINA (*ezită*) : Întreabă-l !

GELU (*lui Octav, care rămîne în bucătărie*) : Octav, vrei să plecăm de-aici ?

OCTAV (*din bucătărie*) : Nu.

GELU : Putem ieși fără nici un pericol.

OCTAV : Nu ies !

GELU : Octav, ușa e deschisă ! Eu plec ! Jos nu ne pîndește nimeni acum.

OCTAV : Nu mă interesează !

GELU : Fugim din locul ăsta. Miine sîntem acasă.

OCTAV (*răstit*) : Nu încerca să mă ispitești !

GELU : Bine, Octav ! Mi-am făcut datoria de prieten ! La revedere !

OCTAV (*după un timp*) : La revedere, Gelu !

RINA : Pleacă !

GELU : Ce ai cu mine ? De ce nu mă suferi ?

RINA : E mult spus.

GELU : Nu ai nici un pic de simpatie.

RINA : Mai aproape de adevăr...

GELU : Mă compătîmești ?

RINA : Mai exact.

GELU : Și bătrînul pare că mă compătîmește.

RINA : Cred că și el.

GELU : De ce ? Octav e mai vinovat decît mine. Tot ce-am făcut, pentru el am făcut. Eu am primit să-i stau alături, din prietenie. De ce nu mă priivești ca pe el ? Ce vină am ?

RINA : Nici o vină. Ești altfel.

GELU : Anormal ?

RINA : Pentru mine. Așa cum sînt și eu pentru tine. O nebună, nu ? O nebună. (*Recită.*)

„După pînza de păianjăn doarme fata de-mpărat ;

Încată de lumină e întinsă în crivat.
Răsfiratul păr de aur peste perini

se-mpărăștie,
Tîmpla bate liniștită ca o umbră viorie,
Și sprîncenele arcate fruntea albă i-o

încheie,
Cu o singură trăsură măiestrit le încondeie ;

.....
Ea zîbind își mișcă dulce a ei buze mici, subțiri ;

Iar pe patu-i și la capu-i presurați-s trandafiri.

Iar voinicul s-apropie și cu mîna sa el rumpe

Pinza cea acoperită de un colb de pietre scumpe ;

.....
El în brațe prinde fata, peste față i se-nclină,

Pune gura lui fierbinte pe-a ei buze ce suspină...

.....
Ea a doua zi se miră, cum de firele sunt rupte,

Și-n oglind-ale ei buze vede vinete și supte —

Ea zîbind și trist se uită, șoptește blînd din gură :

— „Zburător cu negre plete, vin' la noapte de mă fură”.

(*Gelu a ascultat mai întîi nedumert, apoi zîbind ironic.*)

GELU (*comentează glumeț*) : Amor la prima vedere ! (*Rîde.*) Nu te supăra. Te superi ? (*Grav.*) Nu pot, Rina. Nu pot să iau în serios chestiile astea. Vis, poezie, emoție, iubire... Oamenii sînt altfel acum. Cine mai ia în serios toate romantismele astea desuete ?

RINA : Sînt mai fericiți ?

GELU : Sînt mai adaptați.

RINA : Cui ?

GELU : Lumii.

RINA : Oare lumea fi cere așa ?

GELU : Asta e !

RINA : Dar cine a făcut așa lumea asta ? N-au făcut-o tot ei ?

GELU : S-ar putea ca nimeni să n-o do-rească așa și, totuși, să trăiască în ea așa cum e.

RINA : Trebuie să ne conformăm ei, oricum o fi ?

GELU : Lumea după care tînjiți voi aici, în casa asta, e moartă, Rina. În istorie, nimic nu s-a-ntors.

RINA : Să nu ne întorcem. Să simțim altfel frumosul, dar să-l simțim ; să trăim altfel de poezie, dar să ne bu-

cure poezia ; să vișăm altceva decât au visat cei de odinioară, dar să vișăm.

GELU : Timpul visului a trecut, Rina. Omenirea a ieșit din adolescență. S-a maturizat — ca mine, în noaptea asta. Sentimentele sînt ale adolescenței.

RINA : Și, cînd nu mai sîntem adolescenți ?

GELU : Plăcerile sînt sentimentele timpului nostru. Îmi produce plăcere ceva ? Mă interesează. Nu ? Nu. Individul își măsoară precis viața, și încearcă să facă din ea o succesiune de plăceri. Bea, mîncîcă, iubește... Mănîncă, iubește, bea. Iubește, bea, mîncîcă. La sfîrșitul acestei suite de bucurii, respiră o dată adînc și se duce. Vine altul care bea, mîncîcă, iubește...

RINA : Ușa e deschisă. Poți să pleci !

GELU : De ce te superi ?

RINA : Nu m-am supărat. M-am intristat.

GELU : Pentru mine ?

RINA : Pentru tine ! N-ai ce căuta aici, în „Casa nebunului“ !

GELU : Vrei să mă convingi că e cu adevărat „Casa nebunului“.

RINA : E adevărat ! Pleacă !

GELU : Sînt îngrijorat pentru Octav.

RINA : Eu sînt îngrijorată pentru tine.

GELU : N-ai nici un motiv.

RINA : Cu atît mai bine. Pleacă !

GELU : Ești rea cu mine.

RINA : Nu poți să înțelegi. De aceea e foarte trist. Pleacă !

(Gelu iese, Rina închide ușa și pune cheia în buzunar. Rămîne rezemată de ușă, copleșită de tristețe. Apare Zina. E îmbrăcată în negru.)

ZINA (cîntă) :

Copilul s-a-nțîlnit cu ura !
Pindea la colț de suflet tînr,
Rostea discursuri țîpătoare,
Momea prin vorbe sunătoare,
Schimba un suflet de candoare,
Pe-o ură neagră, sfidătoare.

Copilul a-nțîlnit tristețea !
Tristețea urii sfidătoare,
Tristețea urii sfidătoare.

Copilul a-nțîlnit prostia !
L-a-nțîmpinat cu o statuie,
Prostia-i mindră de statuie,
Prostia-i rea că vrea statuie,
Prostia-și-naltă o statuie,
Prostia-și apără statuia,
Copilul a-nțîlnit statuia,
Copilul a-nțîlnit prostia.

(Vorbește.) Și, ce-a aflat copilul ? Că în lume sînt oameni care nu-și chea-

mă mamele cu același cuvînt ca al lui. Că nu-și numesc țara cu același cuvînt. Că nu se bucură și nu se în-tristează cu aceleași cuvinte. O ură dreaptă este între cuvinte, o ură fără margini desparte cuvintele lui de cuvintele lor, o ură sfîntă îi cere să urască toate celelalte cuvinte, care nu sînt ale lui.

(Zina se retrage. Intră Octav.)

OCTAV (trist) : A plecat ?

RINA : Ce face unchiul ?

OCTAV : Nu se simte prea bine. E o noapte grea pentru un om de vîrsta lui.

RINA (alarmată, vrea să se ducă la el) : Ce are ?

OCTAV (o reține) : Nu te îngrijora ! E obosit și își face o cafea.

RINA : Nu are voie să bea cafea.

OCTAV (accentuînd) : El vrea, acum, să bea o cafea. El știe că nu-i face prea bine, dar vrea să o bea.

RINA : Am înțeles. Să-l lăsăm să-și bea cafeaua în tihnă. Cafeaua care n-o să-i facă deloc bine.

(Octav, cu gesturi calme, îi pune brațele pe umerii lui și o sărută.)

OCTAV : Te iubesc !

RINA : Ne iubim ! Noaptea asta n-a trecut degeaba, Octav !

OCTAV : Nu. E noaptea cea mai plină de evenimente din viața mea ! Noaptea nașterii mele !

RINA : Și a mea !

OCTAV : Se pare că tu ai mai avut nopți agitate.

RINA : Eu ? Nu.

OCTAV : Ai uitat mărturisirile de la începutul acestei nopți ?

RINA (cald) : Nu fi prost !

OCTAV : Eu nu le-am uitat.

RINA : Nu fi prost !

OCTAV : Probabil că nu le voi uita niciodată.

RINA : Nu fi prost !

OCTAV : Vor fi ghimpii acestei nopți.

RINA : Nu fi prost !

OCTAV : Despre care aș fi preferat să nu aflu nimic...

RINA : Nu fi prost !

OCTAV : Să nu-mi povestești acele aventuri.

RINA : Nu fi prost !

OCTAV (cu ton de reproș) : De ce mi-ai povestit ? Ca să-mi încarci memoria cu ghimpi ?

RINA : Te iubesc ! Octav, crezi că te iubesc ?

OCTAV : Cred.

RINA : De ce nu vrei să uiți poveștile mele ?

OCTAV : Incerc.
RINA : Să nu le mai amintești nici-
odată !
OCTAV : Să tac ? Să-ți las impresia că
le-am uitat ? Să te mint că le-am ui-
tat ?
RINA : Să nu mă minți.
OCTAV : N-am să te mint.
RINA : Sărută-mă ! (Octav o sărută.
Parcă ceva din pasiunea primului să-
rut s-a pierdut.) Sărută-mă ca prima
dată !
OCTAV : Te-am sărutat.
RINA : Între buzele noastre, stau po-
veștile mele !
OCTAV : Le-am uitat !
RINA : Nu, Octav ! Între noi, sint po-
veștile mele. Ne-au furat vibrația bu-
zelor !
OCTAV : Te-am sărutat ca și prima
dată !
RINA (desperată) : De ce, Octav ? De ce ?
OCTAV : Fără voia mea !
RINA : Octav, tu nu poți uita nimic ?
Aici, în acest mic spațiu, încearcă să
te conformezi legilor lui !
OCTAV : Nu le cunosc !
RINA : Mai întâi, să crezi că n-ai să fii
niciodată mințit. Și să crezi întotdea-
una ce spui. Legi pe care le cunoști,
și ți se par firești, altfel, nu rămînei
aici. Te rog, Octav ! Hai să fim curajii
unul pentru celălalt. Vrei ?
OCTAV : Mă străduiesc !
RINA : Sărută-mă ! (Octav o sărută. Ii
dă drumul din brațe, simte și el că
nu a fost sărutul așteptat.) Nu poți
uita !
OCTAV : Ce să fac ?
RINA (trist) : Nu poți uita !
OCTAV : Pentru că numai întîmplarea
m-a adus pe mine alături de tine.
Putea să se așeze Gelu pe pat. I-ai fi
spus lui...
RINA (răstit) : Uită lumea de dincolo de
ușa asta !
OCTAV : De ce mă iubești ?
RINA : Pentru că te iubesc !
OCTAV : De ce mă iubești ?
RINA : Nu știi, Octav ! Te iubesc. Dacă
s-ar fi așezat Gelu pe pat, lângă mine,
nu l-aș fi iubit. Știu sigur asta !
OCTAV : Mă roade gîndul că doar întîm-
plarea ! Și ai acceptat atît de ușor !
RINA : Știi de ce nu poți să fii fericit,
Octav ?
OCTAV : Tu mă faci nefericit !
RINA : Singur te faci nefericit ! Pentru
că nu ai încredere. Ți lipsește incre-
derea.
OCTAV : În mine ?
RINA : Și în tine, și în mine, și în cei-
lalți ! Gîndul tău e așezat pe neîncre-
dere !
OCTAV : La școală, n-am luat niciodată
premiul întîi, deși învățam cel mai
bine, pentru că în clasă cu mine era

și băiatul... nu mai contează al cui !
Învățătorii tremurau cînd trecea tai-
că-su pe la școală. Cînd a fost să fiu
ales secretarul U.T.C. al școlii — pen-
tru că eram băiat de muncitor și co-
legii țineau la mine — a fost propusă
o colegă, fiica... nu mai are impor-
tanță a cui. Colegii n-au făcut aproape
nimic tot anul, pentru că n-o sufe-
reau. Am dat examen la facultate.
N-am avut bani să-mi iau mediator.
La școală, unele lecții le sari. Am fost
foarte bun, dar am căzut. Cînd m-am
îndrăgostit prima dată, a venit fiul
unuia, călare pe optzeci de cai și patru
roți, și m-a lăsat cu buza umflată.
Fata a descoperit că altfel arată lu-
mea cînd o privești de pe optzeci de
cai, iar eu am ajuns aici. Să fur, ca
să mă răzbun ! Să fur, ca să am și
eu optzeci de cai. Am furat !
RINA : Te iubesc, Octav !
OCTAV (emoționat) : Cred că mă iu-
bești. Văd în ochii tăi că mă iubești.
Simt în glasul tău că mă iubești.
RINA : Te îndoiești, Octav.
OCTAV : Nu trebuia să fii atît de dră-
guță cu mine, înainte de a mă vedea
bine la față ! Trebuia să mă cunoști,
și pe urmă să-mi spui că mă iubești !

(Afară se aud fluierături și oameni
care aleargă. Cineva poruncește : „Stat !
L-am prins ! Veniți aici ! Aici !” Altci-
neva întrebă : „Unde e ? Era aici ! A
intrat pe undeva, pe aproape !” „O fi fu-
git spre mare !” Se îndepărtează alergînd.
Peste cîteva momente, se aud pași pe
scara de lemn și respirația celui care a
fugit. Bate la ușă.)

GELU : Eu sint, Octav ! Nu vă speriați !
(Intră. Se așază pe pat, obosit.)

OCTAV : De ce te urmăresc ?
GELU : Căutau pe cineva. M-au confun-
dat.
OCTAV : De ce n-ai stat, să le explici ?
GELU : În primul moment, am crezut că
este individul care ne amenință, și am
fugit. Dacă am fugit, ar fi fost greu
să le mai explic. Trebuia să ajung
mai întîi la Miliție.
OCTAV : Unde te duceai ?
GELU : Veneam aici ! Vreau să rămîn
cu voi, pînă s-o lumina. E foarte în-
tuneric afară. Mișună tot felul de in-
divizi. Nu știi ce ți se poate întîmpla,
pe bezna asta. Am socotit că e mai
bine să rămîn cu voi. Ieșim împreună,
pe lumină ! (Rînei.) Iartă-mă ! Am
fost laș !
RINA : Nu-i nimic. Aici sîntem mai
mulți. Dacă revine individul, facem
față.

GELU : Puteți conta pe mine! Sint hotărât să-l învăț minte. Te bucuri, Octav ?

OCTAV (*pe fond trist*) : Îmi pare bine că te-ai înapoiat ! Că te simți bine aici.

RINA (*tare*) : Unchiule ! S-a înapoiat Gelu !

TUDOR (*din bucătărie*) : Să vină la mine. Vreau să-i spun, numai lui, ceva.

(*Gelu trece în bucătărie.*)

RINA : Nu te bucuri că a revenit ?

OCTAV : Mi-ar fi părut mai bine să nu plece.

RINA : Fii îngăduitor, Octav ! Suspiciunea înveninează viața. Neîncrederea jignește ! Trebuie să ne vedem frumoși, Octav. Să dorim din suflet să fim frumoși. Unchiul nu pune niciodată sub semnul întrebării un cuvânt de-al meu.

OCTAV : Totuși, Gelu a plecat.

RINA : Tu nu poți uita nimic ? Uitarea aduce mult bine. Uneori ! E omește să uiți !

OCTAV : Încerc.

(*Ușa sare din toc, împinsă cu piciorul de cineva de-afară. Bubuitura puternică îi sperie pe cei din scenă, dar și pe cei din bucătărie, care vin imediat. În prag apare Vistrian, un tip cam de aceeași vîrstă cu Tudor, îmbrăcat în maiou dungat, cu șapcă de marină; eventual, are barbă de lup de mare. Li amenință cu o armă de vînătoare.*)

VISTRIAN : Stați așa ! Care mișcă, e un om mort ! (*Rinei.*) Lasă cuțitul ! Te cunosc ! Nu mă duci ! Știu că ești cea mai periculoasă. Aruncă-l ! (*Rina dă drumul jos cuțitului.*) Credeați că vin pe scări ? Să vă anunț ! Am pluit ușor, copilași ! Ușor, ușor, și deodată, bum ! am aruncat ușa. (*Lui Tudor.*) Ți-a venit și ție rîndul ! Prea mulți au pățit-o aici. Pregătește-te de o călătorie cu bilet numai pentru dus. (*Octav se mișcă.*) Stai cuminte, băiețuș ! Am două gloanțe de porc mistreț. Pe toți vă curăț cu ele ! Sint vînător experimentat. Ei ? (*Lui Tudor.*) Știi ce aștept !

GELU (*tremurînd*) : Am... am fost înșelați...

OCTAV (*intrerupîndu-l*) : Nu dăm nici o statuetă !

GELU : De fapt, nu există.

OCTAV : N-ai s-o primești niciodată !

GELU (*izbucnînd*) : E o statueta de ipsos !

OCTAV : Nu-l atît de prost încît să creadă gluma asta !

VISTRIAN (*ride*) : Chiar așa ! Adică, o statueta de bilci ?

GELU : Exact ! Jur !

OCTAV : Minte ! E laș și fricos ! Nu are voință să lupte pentru un bun care îi aparține ! (*Lui Gelu.*) Nu fi laș, Gelule ! Apără ce ți se cuvine ! Luptă pentru ce e al tău.

VISTRIAN (*lui Tudor*) : Ce zici, bătrîne ? Mai ascult mult cearta asta prefăcută ? N-am timp de pierdut ! Vreau s-o șterg pe întuneric !

OCTAV : Întunericul este lumea ta ! Dai buzna unde te taie capul ! Ceri ceea ce crezi că ți se cuvine. Profiți de noapte, și calci cu tălpile tale mari și grosolane peste sufletele oamenilor ! N-ai să capeți niciodată statueta de fildeș cu ochii de Brillante.

VISTRIAN : Recunoști că o are ?

OCTAV : Da. Am văzut-o !

VISTRIAN : Nu ne-am înțeles s-o vindem împreună ?

OCTAV : Ne-am înțeles.

VISTRIAN : Recunoști că ai încercat să mă tragi pe sfoară ? Știi cum se plătește trădarea, în lumea noastră ?

OCTAV : Nu mai vreau s-o luăm. Este a lui !

VISTRIAN (*ride*) : Mulțumesc ! Asta ști-am eu ! Vreau să fie a mea ! (*Lui Tudor.*) Cu tine încep !

TUDOR : Căutam un ucigaș bine pregătit, să-mi facă serviciul ăsta. Dă-i drumul !

GELU : Sinteți nebuni ? Vreți să muriți pentru o statueta de gips ?

VISTRIAN : Nu, zău ! Prost mă crezi !

GELU : Îți arăt !

(*Vrea să se ducă în bucătărie, după bucățile de gips. Octav îl oprește. Se luptă.*)

TUDOR (*lui Octav*) : Lasă-l, Octav ! Lumea arată cum arată din cauza celor ca el. (*Lui Gelu.*) Du-te și adu ce preținzi că ar fi acolo.

(*Gelu trece în bucătărie.*)

OCTAV : De ce l-ai lăsat ?

TUDOR : Altfel nu s-ar fi convins ăsta că minte. Știi că nu are ce să aducă.

(*Octav e derutat. Rina nu înțelege nici ea vorbele lui Tudor.*)

VISTRIAN : Dacă nu are ce să aducă, înseamnă că e pe undeva pe-aici.

OCTAV : Este. Bine ascunsă.

RINA : Degeaba te-ai apuca s-o cauți singur.

VISTRIAN (*îndreaptă arma spre ea*) : O să-mi spuneți voi ! Știți că nu prea mă joc ! Afacerile sint afaceri ! (*Strigă la Gelu.*) Hei, ce faci acolo ? Nu cumva pui ceva la cale ?

GELU : N-o găsesc !

VISTRIAN : M-am lămurit ! Vino încoace !

GELU : Trebuie să fie !

VISTRIAN : Atunci, găsește-o !

OCTAV : Nu are ce găsi ! Îi e frică ! Frica rabdă multe ! Îl înjosești, și el rabdă !

VISTRIAN (*tare, lui Gelu*) : Lasă-te păgubaș ! Vino încoace ! Am treabă cu voi !

GELU (*descoperind, disperat*) : Știu ce-a făcut cu ea ! Văd urme pe chiuvetă ! (*Vine în cameră.*) Bătrînul a pisat creta și i-a dat drumul în chiuvetă. Nu mai este nici o urmă. O singură pată de cretă, pe marginea chiuvetei.

OCTAV : Te-ai convins că minte ?

GELU (*innebunit, urlă de frica morții*) : Octav ! Te rog ! Recunoaște ! Vrei să ne omoare ? (*Lui Vistrian.*) Nu mint ! Jur că nu mint ! Vino să vezi urma de cretă. Ți-aș da-o fără nici o remușcare !

OCTAV : Există.

GELU : Rina ! Recunoaște tu ! E păcat să cădem victimă brutei ăsteia, pentru nimic.

RINA : Nu fi prost ! Cum, pentru nimic ? ! Pentru dreptul nostru de a păstra statueta de fildeș cu ochii de briliante. Avem dreptul s-o păstrăm ! Trebuie să-nțeleagă și bruta asta că avem dreptul s-o păstrăm !

VISTRIAN : Recunoști că există ?

RINA : Există !

GELU (*urlă*) : Mint ! Mint ! Nu înțeleg ce urmăresc !

OCTAV : Să rămînem noi înșine. Fără statueta, ce-am mai fi ?

GELU : Dar fără viață ? Ce sîntem ?

OCTAV : Noi înșine !

GELU : De ce dispui și de viața mea ? Cu ce drept ?

OCTAV : Tu ți-ai asumat riscul, cînd m-ai urmat.

GELU : Cu alt scop.

OCTAV : Scopurile se schimbă pe drumul către un scop.

GELU : Octav, ne-am propus altceva. Am plecat doi haiduci. Am fost umiliți și-am plecat să ne răzbuim ! Am vrut să furăm hoții ! I-am furat ! Asta am dorit noi...

VISTRIAN : Lăsați palavrele ! Dați cu gura, ca să treacă timpul ?

OCTAV : Nu vei căpăta niciodată statueta !

VISTRIAN : Va să zică, îmi dați de lucru !

GELU (*resemnat*) : Fiecare om are drumul lui de nebunie. Nu pot să lupt cu voi toți ! (*Lui Vistrian.*) Să știi că eu spun adevărul.

VISTRIAN : Cum dovedești ?

GELU : Adevărul trebuie întotdeauna dovedit. Minciuna, niciodată ! Fă ce vrei și cu mine. Mă predau.

VISTRIAN : Recunoști că există ?

GELU (*după un timp*) : Există !

VISTRIAN : Unde e ?

GELU : Nu știu ! Ți-aș spune !

VISTRIAN : Dacă prietenul tău știe, trebuie să știi și tu.

GELU : Există, dar nu cunosc ascunzătoarea !

VISTRIAN : Știi ! De la tine o să aflu ! Ești mai fricos. Dacă te chinuiesc puțin, dai drumul la gură.

GELU (*urlă*) : Nu ! Nu știu ! Crede-mă că habar n-am !

VISTRIAN : Trebuie să-ți plătești frica ! Dacă e vorba de-o trădare, trebuie să-i alegi pe lași și pe fricoși ! Tu ești omu' meu. Vorbește ! Hai ! Nu mă obliga să...

GELU : Octav, spune-i că habar n-am unde este ! Te rog !

OCTAV : Nu știe !

VISTRIAN : Minți ! În tine n-am nici cea mai mică încredere.

OCTAV : Nu știe. E prea slab ca să-i fi spus. Noi știm.

RINA : Numai noi trei.

TUDOR : Așa e, Vistriane. Habar n-are ! Lasă-l în pace !

VISTRIAN (*lui Tudor*) : Spune-mi tu !

TUDOR : Nu fi prost ! Cum o să-ți spun eu ? N-ai tu cu ce să mă sperii, ca să-ți spun ! Unul care iubește mai mult viața decît pe el, îți va spune ! Eu mă iubesc mai mult pe mine, decît viața mea !

VISTRIAN : Ești al dracului !

TUDOR : Mă iubesc prea tare ! Cînd te iubești foarte tare, nu dai doi bani pe viața ta.

VISTRIAN : Mai întîi, o caut în locul unde știam eu că este. Stați cuminți la perete. Așa ! Nici o mișcare, că sint hotărît ! (*Trage sertarele scrinului, aruncă afară tot ce găsește înăuntru, pîndind cu un ochi spre ei. Printre alte obiecte, și o cutie cu fotografie, care se imprăstie pe jos.*) Nu e aici ! (*Se mai uită în cîteva locuri.*) Tot de la voi trebuie să aflu ! (*Octav ridică o fotografie, Vistrian îl amenință.*) Hei ! Nu face gesturi neprevăzute ! Aruncă fotografia ! (*Octav o privește lung, apoi o aruncă.*) Stai cumințe. E clar ?

OCTAV (*fundamental schimbat*) : E clar !

VISTRIAN : Unde este statueta ?

OCTAV : Nu-ți spun. E minunată ! Fildeșul a căpătat patina vremii. Brilantele strălucesc și la lumina unei luminări. Merită să-ți dai viața pentru ea !

VISTRIAN (*urlă*) : Unde e ? Vreau s-o văd ! Măcar s-o văd.

OCTAV : Dacă o vezi, o vrei ! Ești din cei care nu se satură niciodată. Vor, și vor, și vor. Nu știu de ce vor atîta. Habar n-au la ce-i bună viața, și

atunci cred că rostul ei este acela de a stringe.

VISTRIAN : Nu mai vreau s-o am ! Sint atât de inebunit, încit m-aș mulțumi s-o văd. O văd, și plec ! Vă las în pace ! Arătați-mi-o !

OCTAV : Nu.

GELU : Ne promite viața, numai ca s-o vadă, și noi nu mai avem ce-i arăta. Nu avem ce să-ți arătăm. Ți-am spus că nu există !

(*Octav sare și smulge arma din mina lui Vistrian. O îndreaptă amenințător spre ceilalți.*)

OCTAV (*poruncitor*) : Nu mișcați ! Cine nu ascultă...

GELU (*uluit*) : Octav ! Ai inebunit ?

OCTAV : Gura ! Pot să încep și cu tine !

VISTRIAN : Vezi, că e încercată !

OCTAV : Eu ce vreau ? ! (*Trece țeava prin dreptul tuturor.*) Ce vreau ? ! Sper că n-o să încercați să mă duceți și pe mine. (*Lui Tudor.*) Unde e statueta ?

TUDOR (*speriat*) : Nu... Octav, ai văzut că...

OCTAV : Statueta ! (*Rinei.*) Spune tu ! Să nu credeți că sint atât de prost ! Mi-ați arătat o statueta de bilci și vreți să cred că nu există și alta ?

RINA : Alta nu avem.

OCTAV : Trebuie să existe și alta, cu briliante !

RINA : Ești copleșit de neîncredere !

OCTAV : Am mai auzit asta, chiar de curind.

RINA : Sufocat de neîncredere !

TUDOR : Octav, te rog ! Fii înțelegător ! Arma e încercată !

OCTAV : Adică, să renunț ?

TUDOR (*real îngrijorat*) : Jur că nu am altă statueta !

RINA : Octav, nici pe mine nu mă crezi ? În numele dragostei care ne leagă...

OCTAV : Ce ne leagă ? !

RINA : Te iubesc !

OCTAV : De frica armei ?

RINA : Nu fi prost !

OCTAV : Dacă era Gelu lângă...

RINA (*il întrerupe răstit*) : Nu fi prost ! Te iubesc !

OCTAV : Atunci... arată-mi statueta ! Sint hotărît la orice. M-ați adus în pragul disperării. Număr pînă la trei și... Unu...

GELU : Octav, eu singur știu ce se pe-trece cu tine. Dar exagerezi ! Cred că n-au altă statueta.

OCTAV : Eu nu cred.

RINA : Neîncrederea asta !

OCTAV : Am fost pînă de curind un copil credul ! Un prost ! Gata ! Copilăria e departe !

RINA : Nu găsi toți oamenii vinovați pentru unul !

OCTAV : Am prilejul să-mi realizeze vi-sul ! Prin orice mijloace ! Dacă obți-nem statueta, mă inapoiez acasă așa cum am dorit. O să-i pot spune : „Poftim, urcă-te în cei optzeci de cai și patru roți și hai să te plimb ! Nu trebuia să-mi dai cu piciorul pentru primul venit călare pe optzeci de cai !” O mai iubesc, Gelu ! O iubesc ! Am nevoie de statueta asta ! Înțe-legi ? Sint la un pas de victorie ! Doi ! Doi ! Numai pînă la trei număr ! Doi !

RINA (*mîhnită*) : Îmi pare rău că n-am ce să-ți ofer. Oricit de mare e valoarea unui obiect, merită să-l oferi pen-tru fericirea unui om !

TUDOR (*dezamăgit*) : Credeam că vrei să rămîi în casa asta... (*Își duce mina la inimă.*) Ar fi fost o victorie a mea !

OCTAV (*lui Tudor*) : Nu te simți bine ?

TUDOR : La vîrsta mea, o noapte ca asta ! (*Suferind.*) Vreau să mă lungesc pe pat. (*Se lungește.*) Mi se pare că...

RINA : Unchiule, să chem Salvarea ?

(*Lui Tudor îi e din ce în ce mai rău.*)

TUDOR : Nu, Rina ! Ar fi de prisos ! Tot o să mor... (*Lui Octav.*) Să nu crezi că m-a speriat arma îndreptată spre mine ! (*Octav lasă, rușinat, arma.*) Ar fi fost atât de frumos, să nu mai cauți altă statueta. Vistrian v-a surprins fu-rînd. Spărgeați o mașină.

VISTRIAN (*straniu, aparent fără nici o legătură cu cele spuse de Tudor*) : O lume a oamenilor frumoși ! (*Liric.*) A legilor drepte ! A idealurilor avîn-tate ! A iubirii adevărate ! Altarul pe care arde flacăra închinată poeziei ! La lumina ei am devenit oameni ! (*Schimbă brusc tonul, din nefiresc de liric în nefiresc de grav.*) Am construit aici un teatru ! Vom chema oamenii... îi vom invita... îi vom ruga să vină... Îi vom ruga... (*Trist, trece la altă idee, urmînd firesc după regresul din : vom chema... vom invita... vom ruga.*) Îi vom ruga să nu-i mai spună „Casa nebunului”... (*enumeră, rar, fiecare idee*), să nu ne mai arate cu degetul... să nu mai zîmbească ironic... să vină să se vadă... așa cum sint... așa cum ar trebui să fie... (*plînge*) și să ne res-pecte... și să ne respecte...

TUDOR : Vistrian !

VISTRIAN (*trist*) : Cînd v-am întîlnit... spărgeați o mașină. Copiii ăștia — m-am gîndit — copiii ăștia ! (*Tipă nefiresc, ca în fața unei mari pri-mejdii.*) Copiii ăștia au pornit pe un drum nenorocit ! Trebuie opriți ! Tre-buie opriți ! Sint pe marginea pră-

pastiei ! E necesar un fulger care să-i infricoșeze ! Să le lumineze deodată adîncul prăpastiei ! Să-i sperie abisul ei !

TUDOR (*răstit*) : Vistrian ! (*Vistrian tace brusc, puțin năucit.*) Vistrian e prietenul meu. Am lucrat în același teatru. Ne-am retras aici, în lumea noastră... În decorurile astea. Am jucat în ele. (*Arată craniul de pe masă.*) Craniul din *Hamlet* ! (*Arată în jur.*) Toate obiectele astea au jucat un rol în viața mea ! Au fost viața mea ! Sint viața mea !

OCTAV : Am știut.

TUDOR : Cum ?

OCTAV : Am văzut fotografia. (*Ii arată fotografia căzută din cutie.*) Marele actor ! În mai multe roluri ! Și în *Hamlet*, cu craniul ăsta în mîină. Ciobit ! L-am recunoscut !

TUDOR : O fotografie de reclamă.

OCTAV : Am vrut... Cînd am îndreptat arma spre dumneata, am vrut să văd dacă joci teatru sau crezi cu adevărat în statueta de fildeș.

TUDOR : Să nu cred ? (*Ferm.*) Există ! Să nu te îndoiești ! (*Arată, cu brațele întinse, în jur.*) Este aici !

OCTAV : Știu că există ! În noaptea asta am învățat că există !

TUDOR : Promite-mi că ai s-o aperi !

OCTAV : Am s-o apăr ! Jur !

TUDOR : Sint fericit !

(*Gelu, rușinat, pleacă din cameră.*)

RINA : Te simți mai bine, unchiule ?

TUDOR (*arătîndu-l pe Octav*) : Mi-a oferit prilejul să mor într-un rol mare ! Ce-și poate dori mai mult un actor ? Un rol mare, în care am apărut statueta noastră de fildeș ! Tu ai fost, Octav, ultimul meu spectator !

RINA : Unchiule Vistrian ! Cheamă Salvarea !

VISTRIAN : Să chem Salvarea, Tudor ?

TUDOR (*îi întinde mîna*) : Du-te și anunț-o ! Să nu rămînă Rina cu conștiința vinovăției... că am murit cu zile.

VISTRIAN : Atunci, mă duc. Să ne vedem cu bine !

(*Iși strîng miinile. Vistrian pleacă.*)

TUDOR : Octav, te rog să nu uiți. Ca să supraviețuim, nu trebuie să ne facem singuri dreptate. Legea trebuie să

stea deasupra noastră, a tuturor. Cînd cineva se crede deasupra legii, în sufletul lui se declanșează un dezastru. Promite-mi că o să respecti legea !

OCTAV : Jur !

TUDOR : Cei mai odioși oameni sint cei care se cred în afara legii ! Un pungaș mărunt, un bandit, un fascist odios, capabil să umple lagărele cu oameni, toți se cred în afara legii. Să nu te așezi niciodată în afara legii !

OCTAV : Jur !

TUDOR : Rina ! Cred că te-ai îndrăgostit de el !

OCTAV : Juca și ea un rol... S-a străduit să-l facă interesant !

RINA : E un prost, unchiule !

TUDOR : Ești minunată ! Plec liniștit !

Ce importantă ar mai avea cîteva ore în plus, sau cîteva zile în plus ? E clipa mea mare ! Ar fi păcat s-o scap, și să nu mor acum ! S-a terminat ! Simt asta ! Gata, copii ! Vă las cu bine ! Nu mi-aș fi inchipuit că poate să fie atît de plăcut ! Acum... mor !

OCTAV (*după un timp*) : A murit ! Chiar a murit !

RINA : Unchiule ! Nu-ți dăruiesc nici o lacrimă, așa cum m-ai rugat. Ai rămas pînă la ultima clipă un mare actor ! Actorii nu pot fi plinși ! Ei sint aplaudați !

(*Mai întii Rina, apoi și Octav, aplaudă. Aplauzele lor sint preluate de difuzor, multiplicat, ca la sfîrșitul unui spectacol de mare succes. Rămîn în „stop cadru” și apare Zina, îmbrăcată în minunata rochie albă, cu coroanița de flori pe cap.*)

ZINA (*cîntînd*) :

Copilul a-nîlînit iubirea !
Timidă aștepta în suflet.
Copilul a-nîlînit frumosul !
Era în suflet și-n afară.
Copilul a-nceput să-l vadă,
Și bucuria-l prinse-n brațe,
Și fericit, acum, copilul
Privea la cer cu ochi albaștri.
Zîmbi copilul fericirii,
Frumosul îi zîmbi în suflet,
Porni în viață bun și nobil,
Și fericit, porni, copilul !
Și fericit porni, copilul !
Frumosul îi zîmbea în suflet !

(*Textul este reluat și de cei din scenă.*)

C O R T I N A